T.C. TİCARET BAKANLIĞI

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI

2026–2030

TÜRKİYE YÜZYILI

İçindekiler

Kısaltmalar 3

Bakan Takdim 6

Bakan Yardımcısı Takdim 8

Giriş 10

Eylem Planının Yapısı 13

POLİTİKA ALANLARI

1- Karbon Fiyatlandırma Politikaları 15

2- Yeşil ve Döngüsel Ekonomi 17

3- Yeşil Finansman 21

4- Temiz, Ekonomik, Güvenli Enerji Arzı 24

5- Sürdürülebilir Tarım 27

6- Sürdürülebilir Hareketlilik ve Akıllı Ulaşım 30

7- İklim Değişikliği ile Mücadele 33

8- Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat 36

9- Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm 39

10- Diplomasi 42

11- Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri 45

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI TAKVİMİ 48

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
Ar-Ge	Araştırma ve geliştirme
ATD	Arazi Tahribatının Dengelenmesi
AYM	Avrupa Yeşil Mutabakatı
BAM	Belém Eylem Mekanizması (Belém Action Mechanism)
BİT	Bilgi ve iletişim teknolojileri
BM	Birleşmiş Milletler
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
CLP	Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması (Classification, Labelling and Packaging)
CO_2	Karbondioksit
COP	Taraflar Konferansı (Conference of the Parties)
CSDDD	Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (Corporate Sustainability Due Diligence Directive)
CSRD	Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (Corporate Sustainability Reporting Directive)
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DGÖ	Dünya Gümrük Örgütü
DPP	Dijital Ürün Pasaportu (Digital Product Passport)
DtÇ	Doğa Temelli Çözümler
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EDAŞ	Elektrik Dağıtım Şirketleri
EEA	Avrupa Eğitim Alanı (European Education Area)
EİKS	Entegre İdare ve Kontrol Sistemi
EN	Avrupa Standardı (European Standard)
ENVER	Enerji Verimliliği (portal/veri tabanı)
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
EPİAŞ	Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi
EPREL	Avrupa Enerji Etiketleme Ürün Veri Tabanı (European Product Registry for Energy Labelling)
ESPR	Sürdürülebilir Ürünler için Eko Tasarım Tüzüğü (Ecodesign for Sustainable Products Regulation)
ESRS	Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (European Sustainability Reporting Standards)
ETS	Emisyon Ticaret Sistemi (Emissions Trading System)
EUDR	AB Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü (EU Deforestation Regulation)
EÜAŞ	Elektrik Üretim Anonim Şirketi
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (Food and Agriculture Organization)

Kısaltmalar

G20	Yirmiler Grubu (Group of Twenty)
GES	Güneş Enerjisi Santrali
GW	Gigavat
IFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (International Financial Reporting Standards)
IPA	Katılım Öncesi Yardım Aracı (Instrument for Pre-accession Assistance)
IPA III	Katılım Öncesi Yardım Aracı III. Dönemi
IPARD	Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (Instrument for Pre-accession Assistance for Rural Development)
ISO	Uluslararası Standardizasyon Örgütü (International Organization for Standardization)
İLBANK	İller Bankası Anonim Şirketi
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KYKD	Karbon Yakalama, Kullanım ve Depolama
LNG	Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (Liquefied Natural Gas)
LPIS	Arazi Parsel Tanımlama Sistemi (Land Parcel Identification System)
MAM	Marmara Araştırma Merkezi
MET	Mevcut En İyi Teknikler
MRV	İzleme, Raporlama ve Doğrulama (Monitoring, Reporting and Verification)
MTA	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
MTEP	Milyon Ton Eşdeğer Petrol
MW	Megavat
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
NATEN	Nadir Toprak Elementleri Araştırma Enstitüsü
NDC	Ulusal Katkı Beyanı (Nationally Determined Contribution)
NDK	Nükleer Düzenleme Kurumu
NRPP	Ulusal ve Bölgesel Ortaklık Planları (National and Regional Partnership Plans)
NTE	Nadir Toprak Elementleri
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
OSBÜK	Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu
OTP	Ortak Tarım Politikası
OVP	Orta Vadeli Program
REACH	Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals)
RFNBO	Biyolojik Kökenli Olmayan Yenilenebilir Yakıtlar (Renewable Fuels of Non-Biological Origin)

Kısaltmalar

RRF	Kurtarma ve Dayanıklılık Aracı (Recovery and Resilience Facility)
SARP	Sürdürülebilirlik Açıklamaları Raporlama Platformu
SKDM	Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması
SMR	Küçük Modüler Reaktör (Small Modular Reactor)
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
STB	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TARGEP	TENMAK Araştırma ve Geliştirme Projeleri
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
TEN-E	Trans-Avrupa Enerji Ağları (Trans-European Networks for Energy)
TENMAK	Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu
TEU	Yirmi Ayak Eşdeğer Birimi (Twenty-foot Equivalent Unit)
TIDIP	Türkiye Endüstriyel Karbonsuzlaştırma Yatırım Platformu (Türkiye Industrial Decarbonisation Investment Platform)
TİGEP	TENMAK İşbirliği Ar-Ge Projeleri
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
TKDK	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TR ETS	Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi
TSE	Türk Standardları Enstitüsü
TSRS	Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları
TUDEP	TENMAK Üretime ve Ticari Değere Dönüştürme Projeleri
TUGEP	TENMAK Teknoloji ve Ürün Geliştirme Projeleri
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜNAŞ	Türkiye Nükleer Enerji Anonim Şirketi
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu
TYMM	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli
UDESEP	Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı
UEVEP	Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı
WEF	Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum)
YDD	Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi
YEK-G	Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Sistemi
YMÇG	Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu
YMEP	Yeşil Mutabakat Eylem Planı

Prof. Dr. Ömer BOLAT

Ticaret Bakanı

Küresel ölçekte iklim değişikliğiyle mücadele politikaları son yıllarda belirgin bir ivme kazanmış; enerji, sanayi, ulaştırma ve finans başta olmak üzere hemen her alanda karar alma süreçlerinin merkezine yerleşmiştir. Bu gelişmeler ile iklim politikaları yalnızca çevresel bir gündem olmaktan çıkarak rekabetçilik, ekonomik güvenlik, tedarik zinciri dayanıklılığı ve teknoloji liderliği hedefleriyle giderek daha fazla iç içe geçen yeni bir çerçeveyi beraberinde getirmiştir.

Gelinen noktada yeşil dönüşüm, iklim hedeflerimize ulaşmanın yanı sıra, rekabet gücümüzü korumak ve ülkemizin küresel değer zincirlerindeki konumunu sağlamlaştırmak bakımından da stratejik bir gereklilik olarak ön plana çıkmıştır.

Bu kapsamda Türkiye, yeşil dönüşüm yaklaşımını yalnızca çevresel sürdürülebilirlik perspektifiyle değil; ekonomik büyüme, sanayi rekabetçiliği, enerji ve gıda arz güvenliği, kapsayıcı büyüme ve bölgesel kalkınma hedeflerini eş zamanlı gözeten bütüncül bir kalkınma modeli çerçevesinde ele almaktadır.

Bu doğrultuda, ülkemizin iklim değişikliğiyle mücadele ve yeşil dönüşüm alanındaki çalışmaları son yıllarda kayda değer bir ivme kazanmıştır. 2021 yılında Paris Anlaşması'nı onaylayan Türkiye, 2053 net sıfır emisyon hedefini ilan ederek iklim değişikliğiyle mücadele konusundaki kararlılığını güçlü bir şekilde ortaya koymuştur.

En önemli ticaret ortağımız olan Avrupa Birliği (AB) tarafından öncülük edilen Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) politikalarına uyum sağlanması amacıyla hazırlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı (YMEP), 2021/15 sayılı Cumhurbaşkanı Genelgesi ile 2021 yılında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Eylem Planı, ülkemizin küresel değer zincirlerindeki konumunu güçlendirmeyi ve iklim değişikliğiyle mücadelede daha ileri bir seviyeye ulaşmasını hedefleyen kapsamlı bir yol haritası niteliği taşımaktadır.

Bu çerçevede, çalışmaları desteklemek üzere oluşturulan 20 adet İhtisas Çalışma Grubu altında; ilgili tüm kamu kurumları, özel sektör, akademi ve sivil toplum kuruluşlarının (STK) katılımıyla çalışmalar yürütülmüş; söz konusu faaliyetlerin eşgüdümü ise Bakan Yardımcıları düzeyinde toplanan Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu (YMÇG) aracılığıyla sağlanmıştır.

YMEP kapsamında; 9 ana başlık ve 81 eylem doğrultusunda temiz enerjiye geçiş, sanayinin karbonsuzlaştırılması, döngüsel ekonomi dönüşümü, sürdürülebilir ulaşım ve tarım ile yeşil finansmana erişim gibi geniş bir alanda önemli adımlar atılmış; bu süreçte kurumlarımız tarafından yeşil dönüşüm politikalarını destekleyen 50'nin üzerinde strateji, eylem planı ve benzeri politika belgesi hazırlanmıştır.

Bu süre zarfında, iklim politikalarımızın kurumsal ve hukuki zeminini oluşturan İklim Kanunumuzun ise 9 Temmuz 2025 tarihinde yürürlüğe girmesi tarihi bir dönüm noktası olmuştur.

Bununla birlikte, başta AB olmak üzere uluslararası düzeyde hız kazanan gelişmeler doğrultusunda yeşil dönüşümün giderek daha kapsamlı ve çok boyutlu bir nitelik kazanması, Eylem Planı'nın güncellenmesini gerekli kılmıştır. Nitekim aradan geçen süre zarfında, AYM kapsamında AB tarafından çok sayıda mevzuat yürürlüğe konulmuş; yeşil ve dijital dönüşüm önceliklerine ilişkin yeni politika ve stratejiler ortaya konulmuştur.

Bu çerçevede, önceliklerimizin güncel ihtiyaçlar ve küresel gelişmeler ışığında yeniden değerlendirilmesi; eylemlerimizin mevcut koşullara uyumlu şekilde revize edilmesi ve dönüşüm sürecine ivme kazandıracak adımların daha net ve bütüncül bir çerçevede tanımlanması amacıyla Eylem Planı'nın güncellenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Yeni Eylem Planımız çerçevesinde; karbon fiyatlandırma politikalarından döngüsel ekonomiye, sürdürülebilir ulaşım ve tarımdan enerjiye, yeşil finansmandan adil geçişe, eğitimde yeşil dönüşümden uluslararası iş birlikleri ve diplomasiye uzanan bütüncül bir yaklaşımla; sanayimizin yeşil ve dijital dönüşümünü tüm paydaşlarımızla iş birliği içinde kararlılıkla sürdüreceğiz.

Bu vesileyle, güncellenen YMEP'imizin ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyor; ülkemizin yeşil dönüşüm yolculuğuna katkı sunan tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Mustafa TUZCU

T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı

2015 yılında kabul edilen Paris Anlaşması ile başlayan küresel iklim politikaları süreci, bugün yalnızca çevre politikalarını değil; ticaret, sanayi, enerji, ulaştırma ve finans politikalarını da yeniden şekillendiren kapsamlı bir dönüşüme evrilmiştir. Özellikle AB tarafından hayata geçirilen AYM ve bunu izleyen düzenlemeler, yeşil dönüşümün uluslararası ticaret ve rekabet politikalarının ayrılmaz bir parçası haline geldiğini ortaya koymuştur.

Bu doğrultuda ülkemiz tarafından 2021 yılında yayımlanan YMEP, AYM'ye uyum sürecine ilişkin ilk kapsamlı ulusal yol haritasını oluşturmuş; kamu kurumlarımızın koordinasyonunda yürütülen çalışmalarla birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Geçen süre içerisinde İklim Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) çalışmalarının olgunlaşması, yeşil finansman mekanizmalarının gelişmesi ve sanayimizin yeşil dönüşümüne yönelik destek programlarının hayata geçirilmesi, ülkemizin bu alandaki kurumsal kapasitesini önemli ölçüde güçlendirmiştir.

Öte yandan, AB tarafından hayata geçirilen yeşil dönüşüm politikaları giderek küresel ölçekte yaygınlaşmakta; başta Birleşik Krallık olmak üzere birçok ülke karbon fiyatlandırması, sınırda karbon düzenlemeleri, sürdürülebilir ürün politikaları ve döngüsel ekonomi alanlarında benzer düzenlemeleri yürürlüğe koymaktadır. Bu çerçevede, AB müktesebatına uyum yalnızca AB pazarına erişim açısından değil, küresel ölçekte giderek yaygınlaşan yeşil dönüşüm standartlarının yakalanması ve ülkemizin uluslararası rekabet gücünün korunması bakımından da stratejik önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, yeşil dönüşüm süreci son yıllarda yalnızca iklim politikalarıyla sınırlı kalmamış; karbon fiyatlandırma mekanizmaları, döngüsel ekonomi, sürdürülebilir ürün politikaları, kritik hammaddeler, dijital ürün pasaportu (DPP), temiz teknoloji yatırımları ve sanayi politikaları gibi çok daha geniş bir politika alanını kapsayan yeni bir aşamaya geçmiştir. Bu gelişmeler, yeşil dönüşümün çevresel sürdürülebilirliğin ötesinde; rekabetçilik, ekonomik güvenlik, teknoloji geliştirme ve tedarik zinciri dayanıklılığı bakımından da stratejik bir unsur haline geldiğini göstermektedir.

Bu anlayışla güncellenen YMEP, önceki planın üzerine inşa edilen ancak değişen küresel koşullar doğrultusunda kapsamı genişletilen yeni bir yol haritası niteliğindedir. Plan, yeşil ve dijital dönüşümün birlikte ele alındığı ikiz dönüşüm yaklaşımını esas almakta; karbon fiyatlandırmasından döngüsel ekonomiye, sürdürülebilir enerji ve ulaşımdan yeşil finansmana, iklim değişikliğine uyumdan eğitim, adil geçiş ve uluslararası iş birliklerine kadar geniş bir politika alanında ülkemizin önceliklerini bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda, önceki Eylem Planı güncellenerek 11 ana başlık, 41 hedef ve 142 eylemden oluşan yeni bir yapı oluşturulmuştur. Yeni Plan yalnızca AB mevzuatına uyumu değil; ülkemizin sanayi ve ihracatının rekabet gücünün artırılmasını, yeşil teknolojilerin geliştirilmesini, kaynak verimliliğinin güçlendirilmesini, finansmana erişimin kolaylaştırılmasını ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin bütüncül şekilde hayata geçirilmesini amaçlamaktadır.

Eylem Planı'nın hazırlanması sürecinde ilgili tüm kamu kurumları, özel sektör temsilcileri ve STK’ların katkıları alınmış; kapsamlı bir istişare süreci yürütülmüştür. Bu yönüyle Plan, yalnızca kamu politikalarının değil, tüm paydaşların ortak katkısıyla şekillenen ulusal bir dönüşüm vizyonunu yansıtmaktadır.

Yeşil dönüşümün uzun soluklu ve çok boyutlu bir kalkınma süreci olduğu bilinciyle hazırlanan güncellenmiş YMEP’in, ülkemizin rekabet gücünün artırılmasına, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına ve küresel değer zincirlerindeki güçlü konumunun daha da pekiştirilmesine önemli katkılar sağlayacağına inanıyor; Eylem Planı'nın ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI

GİRİŞ

2026–2030

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Giriş

2015 yılında kabul edilen Paris Anlaşması ile başlayan küresel iklim politikaları süreci, bugün yalnızca çevre politikalarını değil; ticaret, sanayi, enerji, ulaştırma ve finans politikalarını da yeniden şekillendiren kapsamlı bir dönüşüme evrilmiştir. Özellikle AB tarafından hayata geçirilen AYM ve bunu izleyen düzenlemeler, yeşil dönüşümün uluslararası ticaret ve rekabet politikalarının ayrılmaz bir parçası haline geldiğini ortaya koymuştur.

Bu doğrultuda ülkemiz tarafından 2021 yılında yayımlanan YMEP, AYM'ye uyum sürecine ilişkin ilk kapsamlı ulusal yol haritasını oluşturmuş; kamu kurumlarımızın koordinasyonunda yürütülen çalışmalarla birçok alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Geçen süre içerisinde İklim Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) çalışmalarının olgunlaşması, yeşil finansman mekanizmalarının gelişmesi ve sanayimizin yeşil dönüşümüne yönelik destek programlarının hayata geçirilmesi, ülkemizin bu alandaki kurumsal kapasitesini önemli ölçüde güçlendirmiştir.

Öte yandan, AB tarafından hayata geçirilen yeşil dönüşüm politikaları giderek küresel ölçekte yaygınlaşmakta; başta Birleşik Krallık olmak üzere birçok ülke karbon fiyatlandırması, sınırda karbon düzenlemeleri, sürdürülebilir ürün politikaları ve döngüsel ekonomi alanlarında benzer düzenlemeleri yürürlüğe koymaktadır. Bu çerçevede, AB müktesebatına uyum yalnızca AB pazarına erişim açısından değil, küresel ölçekte giderek yaygınlaşan yeşil dönüşüm standartlarının yakalanması ve ülkemizin uluslararası rekabet gücünün korunması bakımından da stratejik önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, yeşil dönüşüm süreci son yıllarda yalnızca iklim politikalarıyla sınırlı kalmamış; karbon fiyatlandırma mekanizmaları, döngüsel ekonomi, sürdürülebilir ürün politikaları, kritik hammaddeler, dijital ürün pasaportu (DPP), temiz teknoloji yatırımları ve sanayi politikaları gibi çok daha geniş bir politika alanını kapsayan yeni bir aşamaya geçmiştir. Bu gelişmeler, yeşil dönüşümün çevresel sürdürülebilirliğin ötesinde; rekabetçilik, ekonomik güvenlik, teknoloji geliştirme ve tedarik zinciri dayanıklılığı bakımından da stratejik bir unsur haline geldiğini göstermektedir.

Bu anlayışla güncellenen YMEP, önceki planın üzerine inşa edilen ancak değişen küresel koşullar doğrultusunda kapsamı genişletilen yeni bir yol haritası niteliğindedir. Plan, yeşil ve dijital dönüşümün birlikte ele alındığı ikiz dönüşüm yaklaşımını esas almakta; karbon fiyatlandırmasından döngüsel ekonomiye, sürdürülebilir enerji ve ulaşımdan yeşil finansmana, iklim değişikliğine uyumdan eğitim, adil geçiş ve uluslararası iş birliklerine kadar geniş bir politika alanında ülkemizin önceliklerini bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda, önceki Eylem Planı güncellenerek 11 ana başlık, 41 hedef ve 141 eylemden oluşan yeni bir yapı oluşturulmuştur. Yeni Plan yalnızca AB mevzuatına uyumu değil; ülkemizin sanayi ve ihracatının rekabet gücünün artırılmasını, yeşil teknolojilerin geliştirilmesini, kaynak verimliliğinin güçlendirilmesini, finansmana erişimin kolaylaştırılmasını ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin bütüncül şekilde hayata geçirilmesini amaçlamaktadır.

Eylem Planı'nın hazırlanması sürecinde ilgili tüm kamu kurumları, özel sektör temsilcileri ve STK'ların katkıları alınmış; kapsamlı bir istişare süreci yürütülmüştür. Bu yönüyle Plan, yalnızca kamu politikalarının değil, tüm paydaşların ortak katkısıyla şekillenen ulusal bir dönüşüm vizyonunu yansıtmaktadır.

Güncellenen YMEP, yeşil dönüşüm sürecini çevresel sürdürülebilirlik hedeflerinin ötesinde; rekabetçilik, sanayi politikası, enerji arz güvenliği, ticaret, finansman ve sosyal politikaları kapsayan bütüncül bir kalkınma yaklaşımı çerçevesinde ele almaktadır. Bu doğrultuda hazırlanan Eylem Planı ile ülkemizin yeşil ve dijital dönüşüm sürecinin hızlandırılması, AB başta olmak üzere uluslararası düzeyde hızla gelişen politika ve mevzuata uyum sağlanması[1], ihracatçılarımızın rekabet gücünün korunması ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda, "Karbon Fiyatlandırma Politikaları" başlığında Temmuz 2025 tarihinde yasalaşan İklim Kanunu ile ivme kazanan Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi (TR ETS) ve buna bağlı ulusal Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)'nin hayata geçirilmesi; karbon kaçağı riski yüksek sektörlerin belirlenmesi ve emisyon rekabetçiliğinin güçlendirilmesi, AB SKDM ile uyumlu kapasitenin geliştirilmesi ve iş birliğinin artırılması ile gönüllü ve uluslararası karbon piyasalarına etkin katılım sağlanarak ülkemizin karbon finansmanı altyapısının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

"Yeşil ve Döngüsel Ekonomi" başlığında sanayinin yeşil ve döngüsel dönüşümünü hızlandırmaya yönelik olarak mevzuat uyumu, teknolojik kapasite, veri altyapısı, geri dönüştürülmüş içerik ve kritik hammadde güvenliğini bütüncül bir yaklaşımla ele alan; AB pazarına erişimi güçlendiren ve sürdürülebilir üretim-tüketim modellerini destekleyen kapsamlı bir politika setinin hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

"Yeşil Finansman" başlığında, yeşil dönüşümün gerektirdiği yatırımların desteklenmesi amacıyla sürdürülebilir finansman altyapısının güçlendirilmesi, sürdürülebilir raporlama altyapısının geliştirilmesi, kamu ve özel sektörün finansmana erişiminin kolaylaştırılması ve uluslararası finansman kaynaklarından etkin şekilde yararlanılması hedeflenmektedir.

"Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı" başlığında, yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılması, bu alanda yerli ve katma değeri yüksek teknolojilerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi, enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik politika ve uygulamaların güçlendirilmesi, alternatif enerji kaynaklarına erişime ilişkin çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır.

"Sürdürülebilir Tarım" başlığı altında, pestisit, antimikrobiyel ve kimyasal gübre kullanımının azaltılması ile organik ve agro-ekolojik üretim uygulamalarının yaygınlaştırılması, tarımsal arazi yönetiminin iyileştirilerek kaynak verimliliğinin artırılması, tarımda yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi ve su yönetiminde verimliliğin artırılması, gıda kayıp ve israfının azaltılması hedeflenmekte, ayrıca tarımda dijitalleşmeye yönelik çalışmalar yürütülmesi öngörülmektedir.

1. YMEP'te farklı başlıklar altında yer alan mevzuat uyumu içeren düzenlemelerin AB müktesebatına uyumunun sağlanması açısından, 2019/22 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi dikkate alınarak hazırlanması ve AB Başkanlığının görüşlerinin alınması önem arz etmektedir.

“Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım” başlığı altında, ulaştırma sektöründe net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda politika ve yol haritalarının oluşturulması, sürdürülebilir lojistik faaliyetlerinin geliştirilmesi, denizcilik sektöründe dekarbonizasyona yönelik çalışmaların yürütülmesi ile alternatif yakıtların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması başta olmak üzere ulaştırma sektöründe düşük emisyonlu sistemlere geçişe yönelik çok boyutlu çalışmaların hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

“İklim Değişikliği ile Mücadele” kuraklık, taşkın ve çığa yönelik erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi ile iklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi, arazi tahribatının dengelenmesi (ATD)’ye yönelik yaklaşımların yaygınlaştırılması, sürdürülebilir arazi kullanımının güçlendirilmesi ve iklim değişikliğinin ekosistemler üzerindeki etkilerine yönelik uyum tedbirlerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Güncellenen Eylem Planı ile ayrıca önceki planda yer almayan iki yeni politika alanı oluşturulmuştur. "Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat" başlığı ile yeşil dönüşüm sürecinin sosyal etkilerinin yönetilmesi, istihdamın desteklenmesi ve dönüşümün tüm kesimler açısından kapsayıcı şekilde yürütülmesine yönelik kurumsal mekanizmaların geliştirilmesi amaçlanmaktadır. "Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm" başlığı kapsamında ise yeşil becerilerin geliştirilmesi, çevre ve sürdürülebilirlik bilincinin eğitim sisteminin tüm kademelerinde güçlendirilmesi ve insan kaynağının dönüşüm sürecine hazırlanması hedeflenmektedir.

“Diplomasi” ve “Bilgilendirme ve Bilinçlendirme” başlıkları altında uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesine yönelik diplomasi faaliyetleri ile toplum genelinde farkındalığın artırılmasına yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarına devam edilecektir.

Eylem Planının Yapısı

11	41	142
ANA BAŞLIK	HEDEF	EYLEM

1	Karbon Fiyatlandırma Politikaları
2	Yeşil ve Döngüsel Ekonomi
3	Yeşil Finansman
4	Temiz, Ekonomik, Güvenli Enerji Arzı
5	Sürdürülebilir Tarım
6	Sürdürülebilir Hareketlilik ve Akıllı Ulaşım
7	İklim Değişikliği ile Mücadele
8	Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat
9	Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm
10	Diplomasi
11	Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

POLİTİKA ALANI 1

2026–2030

Karbon Fiyatlandırma Politikaları

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Karbon Fiyatlandırma Politikaları

AB’nin 2050 karbon nötr kıta olma hedefi doğrultusunda geliştirdiği temel politika araçlarından biri olan ETS 2005 yılından bu yana uygulanmakta; sanayi, enerji ve havacılık sektörlerinden kaynaklanan sera gazı emisyonları piyasa temelli bir karbon fiyatı ile düzenlenmektedir.

Öte yandan, AB, küresel iklim değişikliğiyle mücadeleye ivme kazandırmanın yanı sıra, yeşil dönüşümün Avrupa sanayisi üzerinde yarattığı maliyet baskısı karşısında rekabetçiliğini korumak amacıyla SKDM’yi hayata geçirmiştir.

Bu kapsamda SKDM, demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre, elektrik ve hidrojen sektörlerinde AB’ye ithal edilen ürünlerin gömülü emisyonlarının raporlanmasını öngören geçiş dönemiyle birlikte 1 Ekim 2023 tarihinde yürürlüğe girmiş; söz konusu raporlama yükümlülüğü 31 Aralık 2025 tarihine kadar uygulanmıştır.

Öte yandan, SKDM Tüzüğü, raporlama döneminde karşılaşılan uygulama güçlükleri dikkate alınarak gözden geçirilmiş; raporlama gerekliliklerinin sadeleştirilmesi, idari yüklerin azaltılması ve daha önce 150 € olarak belirlenen muafiyet eşiğinin kümülatif 50 tonluk ithalat miktarı esasına göre yükseltilmesi suretiyle özellikle AB’li küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ’ler) üzerindeki idari ve mali yükün hafifletilmesini amaçlayan tedbirler içerecek şekilde revize edilmiştir.

SKDM’nin ana uygulama dönemi 1 Ocak 2026 tarihinde mali yükümlülükler itibarıyla başlamıştır. Öte yandan, halihazırda 6 sektörde uygulanmaya başlanan SKDM’nin kullanıcı sektörlere ve AB ETS kapsamı diğer sektörlere genişletilmesi de öngörülmektedir.

SKDM kapsamındaki ürünlerde AB’nin ihracatımız içindeki payı %47 düzeyinde olup, Türkiye aynı zamanda söz konusu ürünlerde AB’nin en büyük ikinci tedarikçisi konumunda bulunmaktadır. Bu nedenle, SKDM’nin AB ile ticaretimiz üzerindeki muhtemel etkileri yakından takip edilmekte; SKDM kapsamındaki sektörlerde AB’ye ihracatımızın, rekabet gücümüzün ve küresel değer zincirlerindeki konumumuzun korunmasına yönelik olarak Türkiye-AB SKDM Çalışma Grubu bünyesinde AB ile yakın diyalog ve iş birliği yürütülmektedir.

Bu doğrultuda, On İkinci Kalkınma Planı ve Orta Vadeli Program’da (OVP 2026-2028), düşük karbonlu ekonomiye geçişin desteklenmesi, SKDM’nin olumsuz etkilerinin azaltılması ve rekabet gücünün korunması amacıyla TR ETS’nin hayata geçirilmesi ile etkilenen sektörlerin dönüşümünün desteklenmesi öngörülmekte; bu süreçte yeşil dönüşüm politikalarının sanayinin uluslararası rekabet gücünü koruyacak, verimlilik artışlarını destekleyecek ve yüksek katma değerli üretime geçişi hızlandıracak şekilde uygulanması esas alınmaktadır.

Bu kapsamda, ülkemizde karbon fiyatlandırma uygulamalarının hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar ivme kazanmış; sürecin yasal çerçevesini oluşturan ve ulusal ETS kurulmasını öngören 7552 sayılı İklim Kanunu, 9 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun uygulanmasına yönelik ikincil mevzuat çalışmaları kapsamında hazırlanan TR ETS Yönetmeliği ise 27 Ağustos 2026 tarihli ve 33353 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. TR ETS ile ülkemizde enerji-yoğun sektörlerin karbonsuzlaşmasına yönelik güçlü bir politika sinyali sağlanırken, ETS gelirlerinin bu sektörlerin yeşil dönüşümünün finansmanında kullanılması öngörülmektedir. Ayrıca ETS kapsamında ödenecek karbon bedelinin AB’ye ihracatta SKDM mali yükümlülüğünden mahsup edilmesi suretiyle AB pazarına girişte rekabet avantajı desteklenecektir.

Tüm bu gelişmeler doğrultusunda, YMEP'in güncellenmesiyle, ülkemizin 2053 yılı net sıfır hedefi doğrultusunda küresel ölçekte hız kazanan karbon fiyatlandırma uygulamaları ile buna paralel olarak değişen pazar ve rekabet koşullarına uyum sağlanması amaçlanmakta olup, bu kapsamda 4 Ana Hedef altında 13 Eylem belirlenmiştir.

Bu çerçevede, "TR ETS'ye" yönelik hedef kapsamında, ulusal ETS'nin sektörel etkilerinin ortaya konulması, karbon kaçağı riski yüksek sektörlerin tespit edilmesi ve sistemin etkin uygulanmasına yönelik politika geliştirme çalışmalarının desteklenmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra, karbon fiyatlandırması ve ETS alanında uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesi, küresel uygulamaların yakından izlenmesi ve ülkemiz çıkarlarının uluslararası müzakere ve iş birliği süreçlerinde korunmasına yönelik faaliyetlerin yürütülmesi öngörülmektedir.

"AB SKDM uygulaması"na yönelik çalışmalar yürütülmesi hedefi kapsamında ise SKDM kapsamında sektörel bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi, AB ile yakın diyalog ve iş birliğinin sürdürülmesi, AB metodoloji ve standartlarına uyumlu raporlama kapasitesinin geliştirilmesi ve özellikle elektrik ihracatında yenilenebilir enerjiyi teşvik eden adil bir mekanizmanın oluşturulmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

"Ulusal SKDM'nin tesis edilmesi" hedefi kapsamında, İklim Kanunu uyarınca TR ETS'nin kurulmasını takiben karbon kaçağı riski yüksek sektörlerde ulusal SKDM'nin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar ile sektörlerin ve ürünlerin emisyon rekabetçiliğini belirlemeye dönük veri toplama ve analiz faaliyetlerinin yürütülmesi öngörülmektedir.

Öte yandan, İklim Kanunu, gönüllü karbon piyasalarına ve Paris Anlaşması kapsamında uluslararası karbon piyasalarına ilişkin çalışmaların yürütülmesini de öngörmekte olup "Gönüllü karbon piyasalarının geliştirilmesi" hedefi kapsamında, gerekli hukuki ve teknik altyapının oluşturulması; yüksek potansiyel taşıyan sektörlerde karbon kredisi projelerinin geliştirilerek desteklenmesi; özel sektörün aktif katılımının teşvik edilmesi ve uluslararası karbon piyasalarıyla iş birliğinin güçlendirilmesi suretiyle ülkemizin karbon finansmanı kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.

POLİTİKA ALANI 2

2026–2030

Yeşil ve Döngüsel Ekonomi

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Yeşil ve Döngüsel Ekonomi

Yeşil ve döngüsel ekonomiye geçiş, iklim değişikliğiyle mücadelede yalnızca karbon emisyonlarının azaltılmasını değil, aynı zamanda üretim, tüketim ve atık yönetimi süreçlerinin bütüncül bir yaklaşımla yeniden tasarlanmasını gerektirmektedir. Nitekim, küresel sera gazı emisyonlarının yaklaşık %55'i mevcut teknolojiler ve yenilenebilir enerjiye geçiş yoluyla azaltılabilse de, kalan %45'lik emisyon ürünlerin, malzemelerin ve gıdanın üretim ve tüketim süreçlerinden kaynaklanmaktadır. Nitekim, Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı (NDC) çerçevesinde 2030 yılına kadar ulaşılması hedeflenen emisyon azaltımının, döngüsel ekonomiye geçiş politikaları sayesinde ilave %7,2 oranında desteklenmesi öngörülmektedir[2].

Bu nedenle döngüsel ekonomi yaklaşımı; kaynak verimliliğinin artırılması, ürün ömrünün uzatılması, yeniden kullanım ve geri dönüşüm uygulamalarının yaygınlaştırılması yoluyla söz konusu emisyonların azaltılmasında kritik bir rol oynamaktadır.

AB tarafından bu geçişe olanak sağlayacak pek çok mevzuat çıkarılmakta olup, AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında döngüsel ekonomiye geçişte öncelikli sektörler arasında yer alan Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü, Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü ile Yapı Malzemeleri Tüzüğü ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde çıkarılacak ürün bazlı mevzuatların genel çerçevesini çizen Sürdürülebilir Ürünler için Eko Tasarım Tüzüğü (ESPR) yasalaşmıştır.

Bu kapsamda, Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan 2025-2030 Çalışma Programına göre, demir-çelik, alüminyum, hazır giyim, lastik, mobilya, yataklar ile eko-etiket mevzuatı kapsamındaki çamaşır, bulaşık makinası, buzdolabı, cep telefonu ve tablet gibi ürünlerin yer aldığı 16 ürün grubunda eko-tasarım kuralları öncelikli olarak belirlenecektir.

Eko-tasarım kurallarıyla ürünlerin çevresel performansına ilişkin yeni pazara erişim şartları getirilirken, ürünlere ilişkin bilgilerin tüm ekonomik operatörler tarafından dijital ortamda erişilebilir olmasını sağlayan DPP uygulaması da zorunlu hale gelecektir.

Döngüsel ekonomiye geçiş sürecinde, ürünlerin mümkün olan en uzun süre kullanımda kalması ve kullanım ömrünü tamamlayan ürünlerin yeniden ekonomiye kazandırılması hedeflenmektedir. Eko-tasarım kuralları kapsamında getirilen asgari geri dönüştürülmüş içerik yükümlülükleriyle, tüketim sonrası atıklara ekonomik değer kazandırılması ve ikincil hammadde kullanımının artırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, daha yüksek katma değerli ürünlerin geliştirilmesi, atık toplama ve ayrıştırma altyapısının güçlendirilmesi, geri dönüşüm kapasitesinin artırılması ve ikincil hammadde piyasalarının geliştirilmesi önem kazanmaktadır.

Buna paralel olarak On İkinci Kalkınma Planı ve OVP'de (2026-2028), kaynak verimliliğinin artırılması, atıkların ekonomiye yeniden kazandırılması, geri dönüşüm altyapısının güçlendirilmesi ve döngüsel üretim modellerinin yaygınlaştırılması suretiyle döngüsel ekonomiye geçişin hızlandırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, sürdürülebilir üretim ve tüketim uygulamalarının teşvik edilmesi, atık yönetiminin geliştirilmesi, kritik hammaddelerde dışa bağımlılığın azaltılması ve sanayinin yeşil dönüşümünün desteklenmesi öngörülmekte olup, döngüsel ekonominin rekabet gücü, kaynak güvenliği ve iklim hedeflerine katkı sağlayan temel politika alanlarından biri olarak ele alındığı görülmektedir.

Bu çerçevede, döngüsel ekonomiye geçişte dinamizm arz eden bu kapsamlı dönüşüm sürecinde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanmış olan tekstil, batarya, ambalaj, plastik, yapı malzemeleri gibi öncelikli sektörleri içeren Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi

2. World Bank (2025), Economic, Trade and Industry Implications of CE Transition in Turkey

ve Eylem Planı (UDESEP) ülkemizin döngüsel ekonomiye geçişinde önemli bir yol haritası sunmaktadır.

YMEP kapsamında ise, AYM ile uyumlu ve UDESEP'te yer alan sektörel öncelikleri tamamlayıcı mahiyette, döngüsel ekonominin tüm bileşenlerine yaygınlaştırılması amacıyla kaynak verimliliğinin artırılması, ikincil hammadde piyasalarının geliştirilmesi, döngüsel üretim ve tüketim modellerinin teşvik edilmesi ve döngüselliğin ticaret ve sanayi politikalarına entegre edilmesine yönelik 9 Hedef altında 31 Eylem belirlenmiştir.

Bu çerçevede, “Ülkemiz sanayinin yeşil dönüşümünün ve döngüsel ekonominin geliştirilmesi” amacıyla UDESEP kapsamında çalışmalar yürütülecek; sürdürülebilir üretim ve tüketim, çevre etiketi gibi politika alanlarında çalışmalar gerçekleştirilecek; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (STB) koordinasyonunda başlatılan yeşil Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) sertifikasyon sisteminin yaygınlaştırılması, Endüstriyel Emisyonların Yönetimi mevzuatına uyumun güçlendirilmesi gibi sanayinin yeşil dönüşümü için kritik önemi haiz adımların atılması sağlanacaktır.

Atıkların kaynak olarak değerlendirilmesini ve geri dönüştürülmüş içerik yükümlülüklerinin karşılanmasını desteklemek amacıyla “İkincil Hammadde Tedarikine Yönelik Çalışmalar Yürütülmesi” hedefi belirlenmiş olup, geri dönüşüm sektöründe hammadde niteliğindeki atıklara ilişkin politikaların geliştirilmesi öngörülmektedir.

Döngüsel ekonomi mevzuatlarının büyük çoğunluğu AB pazarına giriş için yeni kurallar getirmekte olup söz konusu mevzuatlara uyum ülkemizin Gümrük Birliği kapsamında AB ile ticaretinde elde etmiş olduğu avantajlı pazara giriş koşullarının korunması adına önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda, “Döngüsel ekonomiye geçişte eko-tasarım kurallarına uyum” hedefi kapsamında mevzuat uyum süreçleri yürütülecek; mevzuatlarda öngörülen DPP gibi veri tabanlarına katılım ve gümrük süreçlerinin entegrasyonu, yeşil kamu alımları, özen yükümlülüğü hükümleri, standardizasyon süreçleri gibi yeni alanlarda ülkemizce atılacak adımların eşgüdümü sağlanacaktır.

Sanayinin karbonsuzlaşma sürecinin döngüsel ekonomi yaklaşımıyla bütüncül bir şekilde ele alınması önem arz etmekte olup bu doğrultuda, düşük karbonlu ve kaynak verimli üretim süreçlerine geçişi desteklemek amacıyla “Yeşil Dönüşüm İçin Teknolojik Altyapının Güçlendirilmesi” hedefi belirlenmiştir. Söz konusu hedef kapsamında, yeşil dönüşümde ön plana çıkan teknolojilerin sektörel düzeyde tespit edilmesi, sektörel teknoloji yol haritası çalışmalarının yeni sektörlere yaygınlaştırılması, net sıfır teknolojilerine yönelik yol haritalarının hazırlanması ve emisyon yoğun imalat sanayi sektörlerinin dönüşümüne rehberlik edecek teknoloji ve faaliyet alanlarının belirlenmesi öngörülmektedir.

Bununla birlikte, döngüsel ekonomi yaklaşımının temel unsurlarından olan ürünlerin yaşam döngüsü boyunca izlenebilirliğinin sağlanması, geri dönüştürülmüş içerik kullanımının doğrulanması ve kaynak verimliliğinin artırılması açısından çevresel veriler kritik bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede, “Çevresel verilerin mevzuat uyumu ve ulusal politika belirleme süreçlerinde kullanılması”nı teminen yaşam döngüsü analizi, DPP, Ormansızlaşmanın Önlenmesi mevzuatı gibi alanlarda ihtiyaç duyulacak verilerin teminine yönelik çalışmaların yürütülmesi öngörülmektedir.

Yeşil ve dijital dönüşüm süreçlerinde artan hammadde ihtiyacı, kritik ve stratejik hammaddelere güvenli, sürdürülebilir ve rekabetçi koşullarda erişimi döngüsel ekonomi politikalarının öncelikli unsurlarından biri haline getirmektedir. Döngüsel ekonomiye geçişte önem arz eden “Stratejik ve Kritik Hammaddelere erişim”e ilişkin olarak strateji hazırlanması ve nadir toprak elementleri (NTE) ve kritik hammaddelerin tedarikine, arz güvenliğine, bunları içeren atıkların geri dönüşüm, geri kazanımına ve ticaretine yönelik çalışmalar yürütülmesi öngörülmektedir.

Döngüsel ekonomiye geçiş ve sürdürülebilir ürün politikalarının yaygınlaşmasıyla birlikte, kimyasalların güvenli yönetimi ve ürünlerde kullanılan maddelerin izlenebilirliği giderek daha fazla önem kazanmaktadır. “Kimyasalların Yönetimi ve AB mevzuatına uyum” hedefi kapsamında, AB'nin Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması (REACH), Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması (CLP) ve diğer ilgili kimyasal mevzuatlarına ilişkin revizyon çalışmalarının takip edilerek uyum çalışmalarının yürütülmesi hedeflenmektedir.

Döngüsel ekonomi yaklaşımının önemli bileşenlerinden biri olan su verimliliğinin artırılması ve suyun yeniden kullanımının yaygınlaştırılması, iklim değişikliği azaltım ve uyum faaliyetleri, doğal kaynaklar üzerindeki baskının azaltılması ve sürdürülebilir üretim modellerinin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Su kaynaklarının korunması, verimli kullanımı ve havza bazlı sürdürülebilir yönetimine ilişkin politika ve eylemler, 14 Mart 2026 tarihinde yürürlüğe giren Ulusal Su Planı (2026-2035) hedefleriyle uyumlu olarak yürütülecektir. Bu kapsamda, “Üretim ve tüketimde su verimliliğinin artırılması” amacıyla, arıtılmış atık suların yeniden kullanımının yaygınlaştırılması, su ayakizi metodolojisinin geliştirilmesi, Su Kanunu ve ilgili mevzuat çalışmalarının tamamlanması, su verimliliği alanında kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ile kentsel atıksu arıtma tesislerinde, sanayi tesislerinde ve OSB’lerde atık su yönetimi ve geri kazanım uygulamalarının desteklenmesi öngörülmektedir.

Yeşil dönüşüm sürecinde çevresel beyan ve iddiaların güvenilir, doğrulanabilir ve karşılaştırılabilir verilere dayanması, tüketici güveninin sağlanması ve adil rekabet ortamının korunması açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, “Yeşil boyamanın önlenmesi” amacıyla, ilgili mevzuat çalışmalarının yürütülerek uygulamaya yönelik rehber dokümanların oluşturulması öngörülmektedir.

POLİTİKA ALANI 3

2026–2030

Yeşil Finansman

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Yeşil Finansman

Ülkemiz kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde sürdürülebilir, kaynak-etkin ve yeşil bir ekonomiye geçişi destekleyecek dönüşümün sağlanması için anahtar unsurlardan biri, özel sektörün uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman kaynaklarına erişiminin sağlanmasıdır.

Küresel gelişmelere bakıldığında, sürdürülebilir finansman altyapısının oluşturulması, ekonomik faaliyetlerin çevreyle uyumlu ve sürdürülebilir hale getirilmesi ve iklim risklerinin yönetilmesi ihtiyacı için bu alanda önemli gelişmelerin kaydedildiği gözlemlenmektedir. Bu süreçte, bir yandan yeşil dönüşüm için gerekli finansman kaynakları yaratılırken, diğer yandan bu kaynakların sürdürülebilir yatırımlara yönlendirilmesine yönelik çalışmalar da hız kazanmıştır.

AB'nin yeşil finansman politikaları ise, AYM hedeflerine ulaşılmasını teminen kamu ve özel sektör kaynaklarının etkin şekilde seferber edilmesini esas almaktadır. Bu kapsamda, 2021-2031 döneminde en az 1 trilyon Avro tutarında bir kaynağın sürdürülebilir yatırımların finansmanı için mobilize edilmesi hedeflenmiştir. Üye ülkelerin, Kurtarma ve Dayanıklılık Aracı (RRF) kapsamında sağlanan finansmanın en az %37'sini iklim hedeflerine yönelik yatırım ve reformlara ayırma yükümlülüğü bulunmakta olup, bu yatırımların "AB'nin çevresel hedeflerine önemli zarar vermeme" ilkesi ile uyumlu olması gerekmektedir. AB ayrıca, InvestEU Programı aracılığıyla kamu ve özel sektör yatırımlarını kaldıraçlayarak uzun vadeli finansman imkanları sunmakta, Taksonomi Tüzüğü başta olmak üzere sürdürülebilir finansman araçlarıyla yeşil yatırımların sınıflandırılması ve özel sektör yatırımlarının bu alanlara yönlendirilmesi teşvik edilmektedir.

Diğer taraftan, AB'nin 2028-2034 dönemini kapsayacak yeni uzun dönemli bütçe teklifinde, iklim ve çevre için %35'lik yatay harcama hedefi koyulmuş ve bu hedefin, "önemli zarar vermeme" ilkesinin uygulanmasıyla desteklenmesi kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, yeni bütçenin ilk sütununu teşkil eden Ulusal ve Bölgesel Ortaklık Planları (NRPP) kapsamında yapılacak ulusal tahsilatların en az %43'ünün (427,1 milyar Avro) iklim ve çevre hedeflerine ayrılması amaçlanmaktadır. AB'nin yeni çok yıllı mali çerçeve teklifi, yeşil finansmanın yeni bütçe döneminde de AB'nin en önemli önceliklerinden biri olmaya devam edeceğini ve bu alandaki güçlü siyasi desteğin devam ettiğini göstermektedir.

Öte yandan, AB ETS gelirleri de yeşil dönüşümün finansmanı için önemli bir finansman kalemi olarak ön plana çıkmaktadır. Bu çerçevede, 2013 yılından 2025 yılı sonuna kadar AB ETS kapsamında 258 milyar Euro'nun üzerinde gelir elde edilmiştir. Yalnızca 2025 yılında ETS gelirleri 43 milyar Euro'yu aşmış olup, bunun yaklaşık 24 milyar Euro'su doğrudan yeşil dönüşüm projelerinin finanse edilmesi amacıyla AB Üye Devletlerinin kullanımına sunulmuştur. Kalan tutar ise İnovasyon Fonu (Innovation Fund), Modernizasyon Fonu (Modernisation Fund) ve RRF aracılığıyla temiz teknoloji inovasyonu, enerji dönüşümü ve enerji güvenliği alanlarındaki yatırımların desteklenmesinde kullanılmıştır. Ayrıca, 2025 yılında AB ETS tahsisatları ETS sonucu maliyet artışlarının sosyal etkilerini hafifletmek için kurulmuş olan Sosyal İklim Fonu için de açık artırmaya çıkarılmıştır.

AB'de yeşil finansmanın yönlendirilmesinde temel araçlardan biri olan Taksonomi Tüzüğü, hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel açıdan sürdürülebilir kabul edileceğini belirleyerek yatırım kararları için ortak bir çerçeve sunmaktadır. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD) ve ilgili raporlama standartları ise şirketlerin sürdürülebilirlik performanslarını şeffaf şekilde açıklamalarını sağlayarak yatırımcıların çevresel ve iklim risklerini daha sağlıklı değerlendirmesine imkan tanımaktadır. Bu mevzuatlar birlikte, sermayenin sürdürülebilir faaliyetlere yönlendirilmesini ve yeşil finansman piyasalarının gelişimini desteklemektedir.

Ülkemiz açısından bakıldığında, On İkinci Kalkınma Planı ve OVP'de (2026-2028) de yeşil dönüşümün finansmanı için sürdürülebilir ve yenilikçi finansman araçlarının geliştirilmesi, yeşil yatırımlara erişimin kolaylaştırılması ve uluslararası iklim finansmanı kaynaklarının daha etkin kullanılması öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Ayrıca, sürdürülebilir finansman ekosisteminin güçlendirilmesi, yeşil taksonomi ve sürdürülebilir finansman altyapısının geliştirilmesi yoluyla özel sektörün yeşil dönüşüm yatırımlarının desteklenmesi öngörülmektedir.

Bu itibarla, ülkemizin yeşil ve dijital dönüşümü için finansman imkanlarının artırılması kapsamında YMEP'in güncellenmesi ile 3 Hedef altında 10 Eylem belirlenmiş olup başta KOBİ'ler olmak üzere yeşil dönüşüm sürecine uyumunun desteklenmesi amacıyla teknik danışmanlık, uygun finansman araçları, yatırım destekleri ve farkındalık ile kapasite geliştirme programlarının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

"Yeşil Dönüşüme Yönelik Ulusal Finansman İmkanlarının Geliştirilmesi ve Etkinliğinin Artırılması" hedefi çerçevesinde 2026/8 Sayılı Genelge ile yayımlanan Ulusal Yeşil Finans Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında çalışmalar yürütülmesi; yeşil dönüşümün finansmanında öncelikli sektör, teknoloji ve yatırım alanlarının belirlenmesi; ETS gelirlerinin yeşil dönüşümün finansmanında etkin kullanımına yönelik politika çerçevesinin geliştirilmesi ve enerji verimliliği ile tasarruf potansiyeli yüksek teknolojik yatırımların desteklenmesi hedeflenmektedir.

Sürdürülebilirlik hedeflerinin etkin şekilde izlenmesi, karşılaştırılabilir ve güvenilir verilere dayalı karar alma süreçlerinin desteklenmesi ve uluslararası raporlama standartlarına uyumun sağlanması açısından sürdürülebilir raporlama altyapısının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, "Sürdürülebilir Raporlama Altyapısının Geliştirilmesi" hedefi kapsamında, AB ve uluslararası kuruluşlar tarafından geliştirilen taksonomi çerçeveleri dikkate alınarak ulusal taksonomi raporlama sisteminin hayata geçirilmesi; Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) doğrultusunda firmaların sürdürülebilirlik raporlama kapasitesinin ve raporlamaların güvenilirliğinin artırılması, sürdürülebilirlik raporlaması kapsamında elde edilen verilerin karşılaştırılabilir, izlenebilir ve analiz edilebilir bir yapıya kavuşturulması amacıyla Sürdürülebilirlik Açıklamaları Raporlama Platformu (SARP)'ın dijital altyapısının güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması; Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) Sürdürülebilirlik Taksonomisinin oluşturularak SARP ile uyumlaştırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca AB CSRD ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD) başta olmak üzere ilgili sürdürülebilirlik mevzuatlarına uyumun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yeşil dönüşüm için ihtiyaç duyulan yüksek tutarlı yatırımların finansmanının sağlanması, teknolojik dönüşümün hızlandırılması ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması açısından yeşil finansman kaynaklarına erişimin güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, "Yeşil Dönüşüme Yönelik Finansman İmkanlarının Çeşitlendirilmesi" hedefi altında uluslararası finansman imkanlarının erişimin kolaylaştırılması; AB fonlarına erişimin geliştirilmesi ve ulusal ve uluslararası katılım esaslı finansman imkanlarına erişim sağlanması hedeflenmektedir.

POLİTİKA ALANI 4

2026–2030

Temiz, Ekonomik, Güvenli Enerji Arzı

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Temiz, Ekonomik, Güvenli Enerji Arzı

Küresel ölçekte düşük karbonlu ekonomiye geçiş ihtiyacı, enerji politikalarının yeniden şekillenmesini hızlandırmış; sera gazı emisyonlarının yaklaşık %75'inin enerji sektöründen kaynaklanması, bu alanın iklim politikalarındaki merkezi rolünü ortaya koymuştur. Ayrıca, enerji dönüşümünün hız kazandığı bir dönemde, enerji üretim ve tüketim yapısının düşük karbonlu bir modele evrilmesi yalnızca çevresel bir gereklilik değil; aynı zamanda ekonomik rekabet gücü, dış ticaret dengesi ve enerji arz güvenliği açısından stratejik bir zorunluluk haline gelmiştir.

AYM çerçevesinde AB enerji politikaları; güvenli ve uygun maliyetli enerji arzının temini, tam entegre ve dijitalleşmiş bir enerji piyasasının oluşturulması, büyük ölçüde yenilenebilir enerjiye dayalı bir enerji sisteminin tesis edilmesi ve enerji verimliliğinin önceliklendirilmesi eksenlerinde şekillenmiştir.

AB'nin enerji politikalarında kurucu bir unsur olan Yenilenebilir Enerji Direktifi ile AB genelinde yenilenebilir enerjinin payını artırmaya yönelik bağlayıcı hedefler belirlenirken, REPowerEU Planı kapsamında enerji tasarrufu, arz çeşitlendirmesi ve temiz enerji yatırımları hızlandırılmış; hidrojen politikaları ile hidrojenin 2050 itibarıyla toplam enerji talebinin yaklaşık %10'unu karşılaması hedeflenmiş ve Trans-Avrupa Enerji Ağları (TEN-E) Tüzüğü çerçevesinde üye devletler arasında sınır ötesi enerji altyapısının geliştirilmesi, sınır ötesi altyapıda hidrojen ve düşük karbonlu enerji projelerine öncelik verilmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede, ülkemiz enerji politikaları da enerji arz güvenliğinin yeşil dönüşüm hedefleriyle birlikte ele alındığı bütüncül bir yaklaşıma yönelmiştir. Bu doğrultuda, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2024-2028 Stratejik Planı çerçevesinde ülkemizin 2035 yılı itibarıyla rüzgâr ve güneş enerjisinde toplam 120.000 megavat (MW) kurulu güce ulaşması hedeflenmiştir. Enerji Verimliliği Kanunu ile ivme kazanan enerji verimliliği çalışmaları kapsamında ise 2024-2030 yılları arasını kapsayacak olan Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (UEVEP) hazırlanmıştır. Bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi, tarım, start-up ve dijitalleşme ile birden fazla sektörü ilgilendiren eylemlerin yer aldığı II. UEVEP ile 20,2 milyar Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Doları enerji verimliliği yatırımı yapılması ve kümülatif olarak 37,1 milyon ton eşdeğer petrol (MTEP) birincil enerji tasarrufu sağlanması hedeflenmektedir. 2024-2030 yılları arasında Türkiye'nin birincil enerji tüketiminde %16 oranında azaltıma denk gelen bu hedefin gerçekleşmesi ile aynı zamanda 100 milyon ton karbondioksit (CO_2) eşdeğer sera gazı azaltımı sağlanması hedeflenmektedir.

On İkinci Kalkınma Planı ve OVP (2026-2028)'de, enerjide arz güvenliğinin sürdürülebilir, düşük karbonlu ve teknoloji odaklı bir yapı temelinde sağlanması öngörülmüş; yenilenebilir enerji kaynaklarının üretim portföyündeki payının artırılması stratejik öncelik olarak belirlenmiştir. Yeşil dönüşüm sürecinde kritik hammaddelere, NTE'ye ve stratejik minerallere güvenli erişimin sağlanması ile yerli üretim kapasitesinin geliştirilmesi öncelikli politika alanları arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede, Eylem Planı kapsamında On İkinci Kalkınma Programı ve OVP'de yer verilen hedeflerle uyumlu bir perspektifle enerji politikalarının güçlendirilmesine yönelik olarak 4 Hedef altında 15 Eylem belirlenmiştir.

“Yenilenebilir enerji politikalarının gözden geçirilmesi” hedefi altında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2024-2028 Yılı Stratejik Planına uygun olarak yenilenebilir enerji kurulu gücünün artırılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi; STB tarafından yüksek katma değerli yenilenebilir enerji teknolojilerine yönelik özel sektör araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) ve yatırım teşviklerinin güçlendirilmesi; yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin izlenebilirliğini ve doğrulanabilirliğinin sağlanması; marjinal, bozulmuş ve tarımsal niteliğini kaybetmiş atıl halde bulunun tarım arazileri ve su yüzeylerinin yenilenebilir enerji üretimi için değerlendirilmesi ve hidroelektrik santrallerinin başka bir yenilenebilir enerji kaynağı (genellikle güneş veya rüzgâr) eklenerek hibrit enerji santrali haline getirilmesi gibi eylemler öngörülmüştür.

“Enerji verimliliği politikalarının gözden geçirilmesi” hedefi kapsamında, düşük karbonlu ve enerji verimli sistemlerin yaygınlaştırılması, ısı pompası gibi yeni teknolojilerinin değerlendirilmesi ve sanayi üretim alanlarında enerji verimliliği mevzuatına uyum kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır.

Yeşil enerji politikalarında “Alternatif Yeşil Enerji Kaynaklarına Erişim” kritik önem arz etmekte olup bu hedef doğrultusunda, yeşil hidrojen ekosisteminin geliştirilmesi, nükleer enerji yatırımlarının ilerletilmesi, küçük modüler reaktör (SMR) teknolojilerine yönelik hazırlıkların sürdürülmesi ve biyoyakıt ile biyometan gibi alternatif enerji kaynaklarının kullanımının desteklenmesi öngörülmektedir.

Tüm diğer başlıklarda olduğu gibi enerji politikalarında da dijitalleşme politikaları önem kazanmakta olup “Enerji Verimliliğinde dijitalleşmenin sağlanması” hedefi altında ise enerji verimliliği alanında dijital izleme ve kıyaslama altyapısının güçlendirilmesi, yerli ve yenilikçi teknolojilerin destek mekanizmalarında önceliklendirilmesi ve girişimcilik ekosisteminin enerji verimliliği odaklı teşviklerle desteklenmesi hedeflenmektedir.

POLİTİKA ALANI 5

2026–2030

Sürdürülebilir Tarım

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Sürdürülebilir Tarım

Sürdürülebilir tarım politikaları, yeşil dönüşümün yalnızca sanayi ve enerji boyutuyla sınırlı kalmayıp doğal kaynak yönetimi, gıda güvenliği ve iklim direnci açısından da bütüncül şekilde ele alınmasını sağlayan temel politika alanlarından biridir. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre küresel gıda sistemleri emisyonları toplam insan kaynaklı emisyonların yaklaşık %31–34'ünü oluşturmaktadır. Bu emisyonlar yalnızca tarımsal üretimden değil; arazi kullanım değişiklikleri (ormansızlaşma), hayvancılık, gübre kullanımı, gıda işleme, taşımacılık, perakende, tüketim ve gıda atıkları gibi tüm gıda değer zincirinden kaynaklanmaktadır.

Bu çerçevede sürdürülebilir tarım uygulamaları hem kırsal kalkınmanın desteklenmesi hem de düşük karbonlu ve kaynak verimli ekonomik yapıya geçiş bakımından yeşil dönüşüm politikalarının stratejik tamamlayıcı unsurlarından biri olarak AYM'nin da merkezinde yer almaktadır. Bu doğrultuda, Çiftlikten Çatala Stratejisi ile tarımsal üretimden gıda tüketimine kadar sürdürülebilir bir gıda sistemine geçişin hızlandırılması; AB Biyoçeşitlilik Stratejisi ile biyolojik çeşitlilik kaybının tersine çevrilmesini amacıyla ekolojik tarım uygulamaların yaygınlaştırılması; Doğa Restorasyon Kanunu ile ekosistemlerin, habitatların ve türlerin yeniden iyileştirilmesine yönelik ilk kez bağlayıcı hedeflerin belirlenmesi, biyolojik çeşitliliğin güçlendirilmesi ve tarım arazilerinin sürdürülebilirliğinin artırılması; Ortak Tarım Politikası (OTP)'nin revizyonu ile çevresel ve iklim hedeflerinin merkeze alınması ve 2023–2027 dönemi OTP bütçesinin %40'ının iklim eylemine tahsis edilmesi öngörülmüştür.

Bu politikaların tamamlayıcısı olarak Avrupa Komisyonu tarafından 19 Şubat 2025 tarihinde Tarım ve Gıda Vizyon Belgesi yayımlanmıştır. Böylece Avrupa'da sürdürülebilir, rekabetçi, dirençli ve adil bir tarım-gıda sisteminin oluşturulması hedeflemektedir. Bu doğrultuda, Komisyon, 2025 yılı itibarıyla tarım mevzuatının sadeleştirilmesini ve dijital tarım stratejisinin hayata geçirilmesini planlamaktadır.

İklim değişikliğinden en çok etkilenecek bölgelerden biri olan Akdeniz Havzasında yer alan ülkemiz açısından, küresel ölçekte iklim değişikliği ile mücadeleye uyum sağlanması, gıda güvenliğini sağlamak üzere sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması alanında adımlar atılması önem arz etmektedir. Yeşil dönüşüm politikaları uygulanırken gıda arz güvenliğinin korunması, stratejik ürünlerde üretim kapasitesinin korunması ve tarımsal üretimde verimlilik kayıplarının önlenmesi temel politika öncelikleri arasındadır.

Bu anlamda Türkiye, Yeşil Mutabakat hedeflerini, On İkinci. Kalkınma Planı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-IV (2024-2028), Ulusal Su Planı (2026-2035) Tarım ve Orman Bakanlığı Stratejik Planı (2024-2028) ve çeşitli ulusal stratejiler ile eylem planlarına da yansıtmaktadır. YMEP'in "Sürdürülebilir Tarım" başlığı altında ise 6 hedef altında 22 eylem belirlenmiştir.

Bu çerçevede, "Tarımsal Üretimde Sürdürülebilirliğin ve Çevresel Performansın Artırılması" hedefi çerçevesinde tarımsal uygulamalarda pestisit ve antimikrobiyal ile kimyasal gübre kullanımının azaltılması ve organik tarımın geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecek, tarımsal arazi yönetiminin iyileştirilmesi, tarımsal uygulamalarda su verimliliğinin sağlanması ve tarımsal üretimde emisyonların azaltılmasına yönelik adımlar atılacaktır. Tarımsal sulamada su verimliliğinin artırılması ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına yönelik hedefler, Ulusal Su Planı (2026-2035) kapsamında belirlenen sektörel su tahsis ve verimlilik hedefleri ile eşgüdümlü olarak hayata geçirilecektir. Bu hedef altında ayrıca, su ürünleri yetiştiriciliğinde kaynak verimliliğinin, iklim değişikliğine dayanıklılığın ve çevresel sürdürülebilirliğin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Tarımsal üretimde sera gazı emisyonlarının azaltılması, enerji maliyetlerinin düşürülmesi ve tarım sektörünün iklim değişikliğine karşı dayanıklılığının güçlendirilmesine yönelik olarak “Tarımda Yenilenebilir Enerji Kullanımının Artırılması” hedefi altında mevcut jeotermal kaynakların Tarıma Dayalı (jeotermal sera) İhtisas Organize Tarım Bölgelerinde kullanılması; yenilenebilir enerji kullanan seraların ve sulama tesislerinin desteklenmesi öngörülmektedir.

Biyolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımı, gıda kayıpları ve atıklarının azaltılması, biyoatıkların geri kazanımını ve kaynak verimliliğinin artırılması açısından gıda ve tarım sektörü döngüsel ekonomiye geçişte kritik bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede, “Döngüsel Tarım ve Atık Yönetiminin Geliştirilmesi” hedefi altında tarımsal atık ve artıkların tekrar değerlendirilmesi konusunda STB koordinasyonunda özel sektör Ar-Ge çalışmalarının yürütülmesi; gıda atıklarının geri dönüşümünün artırılmasına yönelik farkındalığın artırılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Türk tarım ve gıda ürünlerinin AB pazarına erişiminin kolaylaştırılması, ihracatta rekabet gücünün artırılması, gıda güvenliği ve sürdürülebilirlik standartlarının yükseltilmesi ile AB'nin yeşil ve dijital dönüşüm politikalarına uyumun sağlanması açısından “AB Tarım ve Gıda Politikalarına Uyumun Güçlendirilmesi” hedefi altında uyuma yönelik kurumsal kapasitenin artırılması ve bilgilendirme faaliyetleri düzenlenmesi öngörülmektedir.

“Ekosistem Tabanlı Tarım Çözümlerinin Yaygınlaştırılması” hedefi altında ise ulusal agroekoloji stratejisinin hazırlanması; doğa temelli çözümler (DtÇ)’nin yaygınlaştırılması ve karbon tarımına ilişkin altyapının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Öte yandan, “Tarımda dijitalleşme ve akıllı uygulamaların yaygınlaştırılması” sürdürülebilir üretim hedeflerine ulaşılması açısından stratejik önem taşımaktadır. Bu kapsamda, kaynak verimliliğinin artırılması, girdi kullanımının optimize edilmesi ve iklim değişikliğine uyum kapasitesinin güçlendirilmesi amacıyla sürdürülebilir su yönetimi ile akıllı tarım uygulamalarında dijital teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik adımların hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Halihazırda Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) III Programı (2021-2027) kapsamında da sürdürülebilir tarım ve çevre dostu üretim uygulamalarının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmekte olup çevre ve iklim dostu tarımsal uygulamaların teşvik edilmesi suretiyle tarım sektöründe yeşil dönüşümün güçlendirilmesi öngörülmektedir.

POLİTİKA ALANI 6

2026–2030

Sürdürülebilir Hareketlilik ve Akıllı Ulaşım

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Sürdürülebilir Hareketlilik ve Akıllı Ulaşım

Ulaşım sektörü ülkemiz emisyonlarının yaklaşık %17 sini oluştururken karayolu emisyonları ulaşım emisyonlarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu çerçevede, enerji sektöründen sonra en yüksek emisyon artışı kaydedilen alanlardan biri olarak öne çıkan ulaştırma sektörüne yönelik politikaların iklim hedefleriyle uyumlu şekilde yeniden yapılandırılması önem arz etmektedir.

AYM kapsamında AB tarafından 2050 yılına kadar ulaştırma kaynaklı sera gazı emisyonlarının %90 oranında azaltılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede yürütülen çalışmalar, AB Sürdürülebilir ve Akıllı Ulaşım Stratejisi kapsamında bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Söz konusu strateji; daha temiz araçların yaygınlaştırılması, elektrik, hidrojen ve sürdürülebilir biyoyakıtlar gibi alternatif yakıtların kullanımının artırılması, sürdürülebilir havacılık yakıtları ve düşük karbonlu denizcilik yakıtlarının üretim kapasitesinin artırılması, çok modlu taşımacılığın teşvik edilmesi ve dijitalleşme yoluyla ulaştırma sistemlerinin verimliliğinin artırılmasını temel politika eksenlerinde şekillenmektedir.

AB de ulaştırma sektöründeki dönüşüm yalnızca altyapı ve yakıt politikaları ile sınırlı olmayıp, aynı zamanda otomotiv sanayinin yapısal dönüşümünü de kapsamaktadır. Bu çerçevede 5 Mart 2025 tarihinde yayımlanan “Avrupa Otomotiv Sektörü için Sanayi Eylem Planı” ile yapay zekâ ve otonom araçlara yönelik mevzuat çalışmalarının hızlandırılması, yeni nesil batarya teknolojilerinde geri dönüşüm dahil olmak üzere AB değer zincirinin güçlendirilmesi ve sıfır emisyonlu araçlara yönelik talebin artırılması amacıyla kurumsal filoların çevreci dönüşümünün teşvik edilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, AB, sürdürülebilir turizmin geliştirilmesini sürdürülebilir ulaştırma ve hareketlilik politikalarının ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirmektedir. Turizm sektörünün karbonsuzlaştırılmasını, kaynak verimliliğinin artırılmasını ve doğal ile kültürel mirasın korunmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda düşük emisyonlu ulaşım sistemleri, sürdürülebilir hareketlilik çözümleri ve çevre dostu turizm altyapılarının yaygınlaştırılması yoluyla iklim-nötr, dayanıklı ve dijitalleşmiş bir turizm ekosistemine geçişi teşvik etmektedir.

AB’de ulaştırma, otomotiv ve turizm sektörlerinde hayata geçirilen kapsamlı dönüşüm adımlarına paralel olarak, ülkemizde de On İkinci Kalkınma Planı’nın 2053 vizyonu doğrultusunda, küresel lojistik güç olma hedefi kapsamında demiryolunun yük taşımacılığındaki payını %21, yolcu taşımacılığındaki payını %6’nın üzerine çıkarılması; havayolu kargo kapasitesinin 7,2 milyon tona ve limanlarda elleçlenen konteyner miktarının 49 milyon yirmi ayak eşdeğer birimi (TEU)’ya ulaşması, bunun yanında yeşil liman ve akıllı yol uygulamalarının yaygınlaştırılması öngörülmektedir. OVP (2026-2028) hedefleri doğrultusunda ise ulaştırma ve lojistik ağlarını yeşil ve dijital dönüşüm ekseninde yeniden yapılandırılması, sürdürülebilir turizm uygulamalarının yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

On İkinci Kalkınma Planı ve OVP’ye paralel olarak YMEP kapsamında 6 Hedef altında 15 Eylem belirlenmiş olup bu çerçevede sürdürülebilir, düşük emisyonlu ve akıllı ulaşım sistemlerine geçişi teminen bütüncül politika ve tedbirlerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

“Sürdürülebilir ve Akıllı Taşımacılığın geliştirilmesi” hedefine yönelik olarak OVP kapsamında Türkiye’nin Ulaşımda Net Sıfır Emisyon Yol Haritası ile Çevreye Duyarlı Akıllı Ulaşım Sistemleri Teknoloji Yol Haritasının hazırlanması öngörülmektedir.

“Sürdürülebilir Lojistik Faaliyetlerinin Geliştirilmesi” hedefi kapsamında lojistik ve taşımacılık faaliyetlerinin çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uygun yürütüldüğünü gösteren “Yeşil Lojistik Belgesi” sahibi işletmelere sağlanacak desteklerin değerlendirilmesi ve “Lojistik Merkezler”e yönelik mevzuat altyapısının oluşturulması hedeflenmektedir.

“Yeşil Denizcilik ve Yeşil Liman Uygulamalarının Geliştirilmesi” amacıyla denizcilik sektöründe karbonsuzlaşma ve karbon fiyatlandırması hazırlıkları gerçekleştirilerek uluslararası eğilimlerle tam uyumlu bir dönüşüm sürecinin tesis edilmesi öngörülmektedir.

“Demiryolu Taşımacılığının Geliştirilmesi” kapsamında AB-Türkiye demiryolu bağlantılarının güçlendirilmesi, yük taşımacılığında demiryolunun payının artırılması ve elektrikli lokomotif kullanımının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

“Sürdürülebilir ve Düşük Emisyonlu Ulaşım Sistemlerinin Geliştirilmesi” hedefi kapsamında, elektrikli araçların ve şarj altyapısının yaygınlaştırılmasına yönelik planlamalar öngörülmekte; mikro hareketlilik çözümlerinin desteklenmesi ve ulaştırmada sürdürülebilir yakıt alternatiflerinin teşvik edilmesi suretiyle sektörün karbonsuzlaştırılmasına yönelik çok boyutlu ve kademeli bir dönüşüm sürecinin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

“Sürdürülebilir Turizmin Geliştirilmesi” hedefine yönelik olarak ise sürdürülebilir turizme yönelik altyapı ve kapasitenin güçlendirilmesi ve destek programlarının yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

POLİTİKA ALANI 7

2026–2030

İklim Değişikliği ile Mücadele

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

İklim Değişikliği ile Mücadele

Sanayi devriminden bu yana artan sera gazı emisyonları sonucunda ortaya çıkan iklim değişikliği, çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla küresel ölçekte bütüncül politikalar geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. İklim değişikliği, gıda ve su güvenliği, biyoçeşitlilik, insan sağlığı ve ekonomi üzerinde doğrudan etkiler yaratmakta olup sadece çevresel bir zorunluluk değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik bir gereklilik haline gelmektedir.

Uluslararası düzeyde iklim değişikliğiyle mücadele çerçevesi, 1992 yılında kabul edilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) ve 2015 yılında kabul edilen Paris Anlaşması ile şekillenmiş, ülkeler küresel sıcaklık artışını 2 °C'nin altında tutma ve mümkünse 1,5 °C ile sınırlandırma hedefi doğrultusunda NDC'ler sunmayı taahhüt etmiştir.

AB de bu küresel çabalara paralel olarak, iklim değişikliği ile mücadelede en kapsamlı girişimi olan AYM ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuş ve bu çerçevede, "Fit for 55" paketiyle, 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını 1990 seviyelerine göre %55 azaltma hedefini duyurmuştur. Öte yandan, AB'nin iklim değişikliğiyle mücadele konusundaki orta ve uzun vadeli hedeflerini daha da iddialı hale getirmek amacıyla İklim Yasasında yapılan değişiklik ile AB'nin net sera gazı emisyonlarının 2040 yılına kadar 1990 seviyelerine kıyasla %90 oranında azaltılması hedeflenmiştir.

Coğrafi konumu itibarıyla iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer alan ülkemiz ise, 2021 yılında Paris Anlaşması'na taraf olmasından sonra 2053 yılı için net sıfır emisyon hedefi belirlemiş, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024–2030) ile İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2024–2030) iki temel politika aracı olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, 2053 net sıfır emisyon hedefi için kapsamlı bir yol haritası olan "Uzun Dönemli İklim Stratejisi" 2024 yılında Azerbaycan'da düzenlenen BMİDÇS 29. Taraflar Konferansı (COP 29)'nda sunulmuştur. Türkiye'nin 9 Kasım 2025 tarihinde sunulan "İkinci NDC" kapsamında sera gazı emisyonlarının 2035 yılı itibarıyla referans senaryoya kıyasla 466 milyon ton CO_2; eşdeğeri azaltılması ve emisyonların 643 milyon ton CO_2; eşdeğeri seviyesinde sınırlandırılması taahhüt edilmiştir. Türkiye'nin İkinci NDC'si doğrultusunda, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı, 2035 yılı ulusal hedefleriyle uyumlu hale getirilerek güncellenecektir. Diğer taraftan, mevcut Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı İzleme Sistemi aktif olarak işletilmekte olup, yürütülen çalışmalar kapsamında her yıl, bir önceki yıla ait izleme ve değerlendirme sonuçları raporlanmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda hazırlanan, iklim değişikliğiyle mücadelede en önemli politika araçlarından birisi olan 7552 sayılı İklim Kanunu, 9 Temmuz 2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanun ile sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum politikalarının hukuki altyapısı güçlendirilmiş, ETS, yeşil dönüşüm ve iklim finansmanına ilişkin destek mekanizmaları ile ulusal karbon kredilendirme ve denkleştirme sistemi gibi alanlara dair temel hususlar belirlenmiştir.

Bu doğrultuda, YMEP kapsamında iklim değişikliğiyle mücadele çabalarının desteklenmesine yönelik ulusal çalışmaların sürdürülmesi amacıyla 2 temel Hedef altında 9 Eylem belirlenmiştir.

Bu çerçevede, "İklim Değişikliğinin Etkilerinin Azaltılması ve Uyum Kapasitesinin Güçlendirilmesi" amacıyla, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yayımlanan politika belgelerinde yer alan öncelikler doğrultusunda çalışmalar sürdürülecek; iklim risklerinin azaltılması ve dayanıklılığın artırılması amacıyla kuraklık, taşkın ve çığ gibi aşırı hava olaylarına yönelik erken uyarı sistemleri geliştirilecektir.

İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkilerine yönelik uyum tedbirleri, Ulusal Su Planı (2026-2035) kapsamında belirlenen havza bazlı su yönetimi stratejileri ile entegre bir şekilde geliştirilecek ve uygulanacaktır. Bu doğrultuda, “İklim değişikliğinin karasal ve denizel alanlar ile su kaynakları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi” hedefi kapsamında, su kaynaklarının iklim değişikliğinden etkilenme düzeyinin belirlenmesine ve uyum tedbirlerinin güçlendirilmesine yönelik faaliyetler yürütülmesi, ATD’ye yönelik yaklaşımların yaygınlaştırılması, sürdürülebilir arazi kullanımının güçlendirilmesi ve iklim değişikliğinin ekosistemler üzerindeki etkilerine yönelik uyum tedbirlerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar gerçekleştirilecektir.

POLİTİKA ALANI 8

2026–2030

Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat

İklim değişikliğiyle mücadele ve iklim değişikliğine uyum ekseninde yürütülen çalışmaların önemli yansımalarının görüleceği alanlardan birisini de işgücü piyasasına etkileri nedeniyle toplumsal refahta ortaya çıkacak değişiklikler oluşturmaktadır. Dünya Ekonomik Forumu (WEF)'in "Geleceğin İşleri Raporunda"[3] değinildiği üzere, önümüzdeki beş yıl içerisinde istihdam yapısını en güçlü şekilde şekillendirmesi beklenen makro eğilimlerin başında iklim değişikliği ile mücadele ve dijitalleşme yer almaktadır.

Bu itibarla, sosyo-ekonomik sonuçları açısından önemli güçlükleri ve olanakları beraberinde getiren yeşil ve dijital dönüşüm sürecinin Paris Anlaşmasında da işaret edilen "kimseyi geride bırakmama" yaklaşımıyla tüm toplum kesimleri için en uygun koşullarda yönetilmesi önem arz etmektedir.

Buna ilişkin olarak, AB'de yayımlanan AYM Yatırım Planı ile iklim nötr ekonomiye adil geçiş desteklenmekte; bu kapsamda Adil Geçiş Mekanizması aracılığıyla dönüşümden en fazla etkilenen bölgeler için 2021-2027 döneminde yaklaşık 55 milyar avroluk finansmanın harekete geçirilmesi öngörülmektedir. Desteklerden yararlanabilmek için üye devletlerin bölgesel geçiş planları hazırlaması gerekirken, teknik destek ise Adil Geçiş Platformu üzerinden sağlanmaktadır.

COP 28 görüşmelerinde ise ülkelere teknik ve finansal destek sağlanması ve iyi uygulama örneklerinin paylaşılması amacıyla Adil Geçiş Çalışma Programı tesis edilmiştir. 2025 yılında düzenlenen COP 30'da ise ülkeler, uluslararası iş birliğini, teknik yardımı, kapasite geliştirmeyi ve bilgi paylaşımını artırmak amacıyla, Belém Eylem Mekanizması (BAM) olarak da bilinen uluslararası bir adil geçiş mekanizması geliştirmeyi kabul etmiştir.[4]

Bilindiği üzere Türkiye, 2053 net sıfır emisyon hedefini ortaya koymuş ve bu doğrultuda sanayi ile istihdam politikalarında kapsamlı bir dönüşüm öngördüğünü ifade etmiştir. Bu stratejik yaklaşımın hayata geçirilebilmesi için gerekli tedbirlerin; kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, işçi ve işveren temsilcileri, STK'lar ile dönüşümden en fazla etkilenmesi beklenen kesimlerin katılımıyla geliştirilmesi ve tüm paydaşlar arasında etkili iş birliğiyle uygulanması önem arz etmektedir.

Bu anlayış doğrultusunda, adil geçiş kavramı ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon hedefine ilişkin yasal bir çerçeveyi oluşturan 7552 sayılı İklim Kanunu kapsamına alınmış, böylelikle adil geçiş iklim politikalarının önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Bu doğrultuda, TR ETS kapsamında elde edilmesi öngörülen gelirlerin yüzde 10'una kadar olan tutarın adil geçiş uygulamaları kapsamında yürütülecek faaliyetler için kullanılabilir olması hususu İklim Kanunu ile hükme bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra, 2026-2028 OVP ve On İkinci Kalkınma Planı'nda adil geçiş yaklaşımına yer verilerek, yeşil ve dijital dönüşümün işgücü piyasalarına etkilerinin analiz edilmesi, uyum programlarının geliştirilmesi ve gençler ve kadınlar başta olmak üzere işgücünün yeni dönüşüm koşullarına hazırlanmasına yönelik politika ve eylemler öngörülmüştür.

Bu çerçevede, ülkemizde ulusal adil geçiş politikalarının geliştirilmesi ve uygulamaya yönelik kurumsal altyapının oluşturulması amacıyla YMEP'e "Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat" başlığı eklenmiş ve hayata geçirilecek adımlara yönelik olarak 2 ana Hedef altında 7 Eylem belirlenmiştir.

3. World Economic Forum (2025), "The Future of Jobs Report", https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/

4. UN Climate Change Conference (COP30) (2025), "Belem Declaration on Hunger, Poverty, and Human-Centered Climate Action", https://cop30.br/en/news-about-cop30/documents

Bu kapsamda, “Ulusal adil geçiş politikalarının ve uygulama altyapısının geliştirilmesi” hedefi altında temel olarak yeşil dönüşümün sektörler bazında istihdam ve beceri ihtiyaçları üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi ve bu analizler doğrultusunda ulusal adil geçiş stratejisinin oluşturulması, farkındalık artırma faaliyetleri ile toplumun tüm kesimlerinin dönüşüm sürecine hazırlanması, sosyal diyalog mekanizmalarının güçlendirilmesi ve sürecin kapsayıcı bir yaklaşımla yürütülmesi öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, çalışma hayatında temel haklara ilişkin uluslararası düzenlemelerin etkilerinin değerlendirilmesi ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi suretiyle dönüşümün sosyal boyutunun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

“Yeşil dönüşümde becerilerin geliştirilmesi” hedefi doğrultusunda ise yeşil dönüşüme uyumlu ulusal meslek standartları ve yeterliliklerin oluşturulması, aktif işgücü programlarıyla işgücünün yeşil ve dijital dönüşüme uyumunun aktif iş gücü programları ile desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bu bütüncül yaklaşım ile yeşil dönüşüm sürecinin istihdam üzerindeki olası olumsuz etkilerinin azaltılması, yeni fırsat alanlarının değerlendirilmesi ve “kimsenin geride bırakılmadığı” kapsayıcı bir dönüşümün sağlanması amaçlanmaktadır.

POLİTİKA ALANI 9

2026–2030

Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, döngüsel ekonomiye geçiş ve iklim değişikliğiyle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesi, bu sürecin bütüncül bir yapıda kurgulanmasına, sürdürülebilir yaşam tarzının bireyler tarafından içselleştirilmesine ve 21. yüzyıl becerilerinin mevcut ve gelecek kuşaklara kazandırılmasına büyük ölçüde bağlı olup bu çerçevede erken çocukluk döneminden itibaren gerekli eğitimin alınması kritik bir öneme sahiptir. Zira günümüz dünyasının kilit kavramlarından biri haline gelen "sürdürülebilirlik" olgusu, ekonomik gelişme ve büyümenin sınırlarının ötesine geçerek çevresel ve sosyolojik unsurları da kapsamına dahil etmekte, bütün üretici ve tüketici davranışlarını değiştirmeyi hedeflemekte ve uzun vadede toplumsal bir dönüşümün gerçekleşmesini gerektirmektedir.

Bu dönüşüm sürecinin etkin ve kalıcı bir şekilde hayata geçirilebilmesi, yeşil dönüşümün dijital dönüşüm ile bütünleşik bir yaklaşımla ele alınmasını da gerekli kılmaktadır. Dijital teknolojiler; kaynak verimliliğinin artırılması, emisyonların izlenmesi ve azaltılması, döngüsel iş modellerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir üretim-tüketim kalıplarının yaygınlaştırılması açısından kritik bir kolaylaştırıcı rol üstlenmektedir. Bu kapsamda, veri temelli karar alma mekanizmalarının güçlendirilmesi, dijital izlenebilirlik sistemlerinin kurulması ve yenilikçi teknolojilerin yaygınlaştırılması, yeşil dönüşüm hedeflerine ulaşılmasını hızlandıracaktır.

AYM kapsamında, eğitim yeşil dönüşümün başarısı için kritik bir stratejik araç olarak değerlendirilmekte olup Avrupa Komisyonu tarafından oluşturulan Avrupa Eğitim Alanı (EEA) girişiminin iki temel ekseni dijital dönüşüme uyum ve yeşil dönüşüme uyum olarak belirlenmiştir.

Bu eksenler doğrultusunda, yeşil dönüşüm konularının eğitim müfredatına entegrasyonu, yetkinlik geliştirilmesi, kurumsal dönüşüm (yeşil kampüsler, enerji verimli okul binaları vb) ve öğretmen eğitimi gibi uygulama alanlarından yola çıkarak AB'deki eğitimin AYM ile uyumlu hale getirilmesi amaçlanırken, dijital dönüşüme yönelik yetkinliklerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Anlaşılacağı üzere, iklim-nötr kıta olma hedefini gerçekleştirebilmek için enerji ve sanayi politikalarının yanında eğitim politikalarının da dönüştürülmesine önem veren AB, yeşil ve dijital dönüşümü eğitim politikalarının merkezine yerleştirmiştir. Türkiye'nin ekonomik ve ticari ilişkileri göz önünde bulundurulduğunda, bu dönüşüme diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da uyum sağlamak stratejik bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitimde sürdürülebilirlik, yalnızca çevresel değil; ekonomik, toplumsal ve teknolojik bir dönüşüm aracı olup Türkiye'nin bu alanda bütüncül, ulusal ve kapsayıcı bir "yeşil ve dijital eğitim" stratejisine ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.

Mesleki ve teknik eğitim altyapısının varlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) destekli Ar-Ge projeleri yürütülüyor olması ve üniversitelerde sürdürülebilirlik merkezlerinin artışı, Türkiye'nin bu alandaki güçlü yönleri olarak ön plana çıkmakta olup bu temel üzerine, müfredat reformu, öğretmen eğitimi, kurumsal dönüşüm ve yeşil beceri temelli mesleki eğitim reformlarını içeren bir strateji inşa edilmesi temel önceliklerden biri haline gelmiştir.

Eğitim alanında temel amacı tüm bireylerin kapsayıcılık ilkesi esasında nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkanlarına eşit şartlarda erişim sağlaması, akademik, sosyal ve mesleki becerilerin uluslararası standartlara uygun bir şekilde geliştirilmesi olan On İkinci Kalkınma Planı'nda (2024 – 2028) eğitim ve öğretimde yeşil ve dijital dönüşüme yönelik açık hedef ve eylemler bulunmaktadır.

Bu bağlamda, YMEP'e "Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm" başlığı eklenmesi zaruri hale gelmiş, 2 Ana Hedef altında 12 Eylem belirlenmiştir.

Bu başlıkta “Yeşil dönüşümle ilgili farkındalık oluşturulması”na yönelik hedef ile öğretim programları ve ders içeriklerinin yeşil dönüşüm perspektifiyle güçlendirilmesi, bireyler ve eğitim paydaşları için çevre, iklim değişikliği, döngüsel ekonomi, atık yönetimi ve enerji verimliliği alanlarında farkındalık artırıcı eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinin bütüncül şekilde yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.

“Yeşil becerilerin kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması” hedefi kapsamında ise tüm eğitim kademelerinde yeşil becerilerin geliştirilmesi, yeşil ve dijital dönüşümün iş gücü piyasasının yeşil ve dijital dönüşüm ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde müfredatlara entegrasyonu, üniversite-sanayi iş birlikleriyle güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

POLİTİKA ALANI 10

2026–2030

Diplomasi

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Diplomasi

Yeşil ve dijital dönüşüm süreci hem iklim değişikliği ile mücadele hem de ülkemizin ihracat rekabetçiliğini ve küresel değer zincirlerindeki yerini güçlendirmek için kritik bir öneme sahiptir. Bu çerçevede AB tarafından yayımlanan mevzuat yakından takip edilmekte, ülkemizce atılması gereken adımlar belirlenmekte ve kamu politikalarının eşgüdümü sağlanmaktadır. Öte yandan anılan politikalara ilişkin özel sektörümüzün bilgilendirilmesi ve farkındalığının artırılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalarının üçüncü ve bir diğer önemli ayağını ise söz konusu mevzuatın ülkemize etkilerinin asgari düzeye indirilmesine yönelik gerek AB ile gerek ikili ülkelerle gerekse uluslararası platformlarda yürütülen diplomasi faaliyetleri oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, SKDM, döngüsel ekonomi mevzuatı, Rekabetçilik Pusulası altında yayımlanan belge ve mevzuat, AB ile iş birliği fırsatlarının geliştirilmesini ve düzenli diyalogların tesis edilmesini gerektirmektedir. Ayrıca, Gümrük Birliği'nden doğan çıkarların korunması ve uluslararası haklarımızın gözetilmesi amacıyla Avrupa Komisyonu ile üst düzey ve teknik toplantılar yapılmakta, ülke pozisyonumuz yazılı olarak iletilmektedir.

AB ile gerçekleştirilen üst düzey ve teknik temaslarda, iklim değişikliğiyle mücadele amacıyla kurgulanan mevzuatın çevrenin korunmasının ötesine geçerek Gümrük Birliği üzerinde olumsuz etki doğurmaması, anılan mevzuatın Gümrük Birliği kapsamında mevzuat uyumunun sağlanması, mevzuatta öngörülen veri tabanları gibi yatay unsurlara ülkemizin entegrasyonu gibi pek hususta düzenli istişareler sürdürülmektedir.

İlaveten, bazı öncelikli alanlarda düzenli iş birliği ve istişare platformları da tesis edilmiş olup Yüksek Düzeyli İklim Diyaloğu altında "Karbon Fiyatlandırması Çalışma Grubuna" ek olarak "Türkiye-AB SKDM Çalışma Grubu" tesis edilmiştir.

AB ile yürütülen temasların yanı sıra, üçüncü ülkelerle geliştirilen ikili iş birliklerinin temel gündem başlıklarından birini de yeşil ve dijital dönüşüm oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Birleşik Krallık ile sürdürülen Serbest Ticaret Anlaşması müzakerelerinde "çevre" faslı ele alınmakta; ayrıca ikili düzeyde tesis edilen üst düzey iş birliği platformlarında yeşil enerji, yeşil finansman ve diğer yeşil dönüşüm alanları öncelikli iş birliği başlıkları arasında yer almaktadır.

Öte yandan, yeşil ekonomiye geçiş sürecine ilişkin birçok konu uluslararası örgütler nezdinde ele alınmaktadır. Bu itibarla, AB ile gerçekleştirilen diplomatik temasların yanında, ülkemizin çıkarlarının korunması amacıyla Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve Birleşmiş Milletler (BM) gibi çok taraflı örgütlerin çalışmaları yakından takip edilmekte, yeni uluslararası kurallara yön verme amacıyla ilgili platformlara aktif katılım sağlanarak çevresel mevzuata yönelik ülke pozisyonumuz bildirilmektedir.

Öte yandan, İklim Kulübü ve BMİDÇS kapsamındaki diğer girişimler ile Yirmiler Grubu (G20) gibi platformlarda yeşil dönüşüm hedefleri için uluslararası iş birlikleri geliştirilmekte ve ticaretin benzer hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

BMİDÇS kapsamındaki COP toplantıları bünyesinde başlatılan uluslararası girişimler yakından değerlendirilmekte ve uygun bulunanlara ülkemizin katılımı sağlanmaktadır. Uluslararası girişimlerde erken aşamadan itibaren yer almak, yeni uluslararası kuralların şekillendirilmesinde ülkemize özgü koşulların dikkate alınmasını sağlarken, diğer ülkelerin uygulamalarının yakından izlenmesi yoluyla ekonomik dönüşüm sürecine yönelik ulusal politika araçlarının zamanında geliştirilmesine katkı sunmaktadır.

Bu kapsamda, “diplomasi” başlığında 2 ana Hedef altında 5 Eylem belirlenmiştir.

Bu başlıkta “Yeşil Mutabakat kapsamında iş birliklerinin geliştirilmesi”ne yönelik hedef ile AB, üye ülkeler ve diğer üçüncü ülkelerle yeşil dönüşüm alanındaki iş birliklerinin güçlendirilmesi ve kritik ve stratejik hammaddelere erişim, teknoloji ve finansman kapsamında yeşil dönüşümde ihtiyaç duyulacak girdiler için iş birlikleri geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

“Ülkemizin uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarının ve çıkarlarının korunması” hedefi kapsamında ise AYM çerçevesinde hayata geçirilen politika ve mevzuatların ülkemize etkilerinin yakından takip edilerek, Gümrük Birliği ve diğer uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarımızın korunmasına yönelik girişimlerin sürdürülmesi ve BM, DTÖ, OECD ve diğer uluslararası platformlarda yürütülen iklim, çevre ve sürdürülebilirlik çalışmalarında ülkemiz görüşlerinin etkin şekilde temsil edilmesi hedeflenmektedir.

POLİTİKA ALANI 11

2026–2030

Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

AYM kapsamında hayata geçirilen politika ve mevzuatlar, çevre, ticaret, sanayi, enerji, ulaştırma, tarım ve finansman başta olmak üzere çok sayıda politika alanını doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda ortaya çıkan yeni yükümlülükler, teknik gereklilikler ve dönüşüm ihtiyaçları karşısında kamu kurumları, özel sektör, STK'lar ve diğer paydaşların bilgilendirilmesi ve dönüşüm sürecine hazırlanması büyük önem taşımaktadır.

AYM'nin ilk gündeme geldiği dönemden itibaren ülkemizde ilgili paydaşların bilgilendirilmesine ve farkındalık düzeyinin artırılmasına yönelik çok sayıda faaliyet gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, YMÇG ve alt çalışma grupları bünyesinde düzenli toplantılar gerçekleştirilmekte; ilgili kamu kurumları arasında koordinasyon ve bilgi paylaşımının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca, özel sektör ve diğer paydaşların katılımıyla çok sayıda çalıştay, seminer, konferans ve webinar düzenlenmekte; AYM kapsamında yayımlanan mevzuatların etkileri, uyum süreçleri ve ortaya çıkan yeni yükümlülüklere ilişkin bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, AYM kapsamındaki politika ve mevzuatların kapsamının giderek genişlemesi ve uyum yükümlülüklerinin daha fazla sektörü etkilemesi nedeniyle bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetlerinin sistematik ve sürekli bir şekilde sürdürülmesi önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, "AYM Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri" başlığı altında 1 ana Hedef altında 2 eylem belirlenmiştir.

Bu çerçevede, "AYM ile ilgili bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi" hedefi altında, YMEP kapsamında yürütülen bilgilendirme faaliyetlerine devam edilmesi, ilgili paydaşlar arasında bilgi paylaşımının güçlendirilmesi, mevzuat değişiklikleri ve uygulama süreçlerine ilişkin güncel bilgilerin düzenli olarak aktarılması ve yeşil dönüşüm sürecine ilişkin farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu eylemler ile Yeşil Mutabakat kapsamındaki gelişmelerin düzenli olarak paylaşılması ve yeşil dönüşüme ilişkin bilgiye erişimin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı Takvimi

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

1. Karbon Fiyatlandırma Politikaları

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
1.1. Türkiye Emisyon Ticareti sistemine yönelik çalışmalar yürütülmesi	1.1.1. Türkiye Emisyon Ticaret Sisteminin sektörel etkilerine yönelik çalışmalar yapılması	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	• Ulusal karbon fiyatlandırma mekanizmasının sektörel düzeyde rekabetçilik, maliyet ve dönüşüm etkilerini ortaya koyan çalışma gerçekleştirilmesi
	1.1.2. Emisyon Ticaret Sistemleri ve karbon fiyatlandırması kapsamında uluslararası iş birlikleri geliştirilmesi	2026-2030	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sermaye Piyasası Kurulu EPİAŞ Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	• ETS ve karbon fiyatlandırmasına ilişkin uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi • Ülkemiz önceliklerinin uluslararası platformlarda etkin şekilde temsil edilmesi
	1.1.3. TR ETS kapsamında karbon kaçağı riski yüksek sektörlerin tespit edilmesi	2027-2030	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Karbon kaçağı riski yüksek sektörlerin belirlenmesine yönelik metodolojinin geliştirilmesi ve sektör listesinin oluşturulması • TR ETS uygulamasında karbon kaçağı riski taşıyan sektörlerin ve risk düzeylerinin ortaya konulması
	1.1.4. TR ETS kapsamında doğrulama ve akreditasyon altyapısının güçlendirilmesi	2026-2030	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı TÜRKAK	Ticaret Bakanlığı	• TR ETS sektörlerine göre doğrulayıcı akreditasyon kapasitesinin planlanması • TR ETS ve SKDM doğrulama kriterlerinin uyumlaştırılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
1.2. AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında çalışmaların yürütülmesi	1.2.1. Avrupa Birliği Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında sektörel bilgilendirme faaliyetleri düzenlenmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standardları Enstitüsü EPDK EPİAŞ TÜRKAK İlgili STK'lar	• SKDM uygulama süreci kapsamında ilgili mevzuatlara uygun olarak emisyon hesaplama, doğrulama ve akreditasyon gibi süreçlere ilişkin sektörel bilgilendirme faaliyetleri düzenlenmesi • Sektörel yeşil dönüşüm rehberleri hazırlanması
	1.2.2. AB SKDM mevzuatı çerçevesinde AB ile yakın diyalog ve iş birliğinin sürdürülmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı EPDK EPİAŞ TÜRKAK İlgili STK'lar	• Türkiye- AB SKDM Çalışma grubu çerçevesinde AB ile düzenli ve yakın diyaloğun sürdürülmesi • SKDM uygulama sürecinde karşılaşılan somut sorunlar, emisyon hesaplama yöntemleri, varsayılan değerler, doğrulama ve akreditasyon süreçleri gibi alanlara dair sektörel görüşlerin AB'ye aktarılması
	1.2.3. Farklı denkleştirme oranlarının /standartlar çerçevesinde sera gazı emisyon raporu hazırlama ve doğrulama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi	2026-2028	Ticaret Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Türk Standardları Enstitüsü TÜRKAK	• SKDM kapsamındaki sektörlerde doğrulanmış emisyon verilerine erişime yönelik çalışmalar yürütülmesi • Doğrulanmış emisyon verisine erişimi sağlamak adına yeterli akredite doğrulayıcı sayısına erişilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi • Doğrulayıcıların idari ve teknik yeterliliğin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi • Varsayılan emisyon değerlerin gerçek emisyon değerlerine yakınsanmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
1.2. AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında çalışmaların yürütülmesi	1.2.4. SKDM kapsamında yenilenebilir enerji yatırımlarının emisyon hesabında dikkate alınmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026 -2028	Ticaret Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı EPDK EPİAŞ	• Lisanssız yenilenebilir enerji yatırımlarının AB tarafından dolaylı emisyon hesabında dikkate alınmasına yönelik girişimlerin sürdürülmesi • YEK-G Sisteminin SKDM çerçevesinde kapsam-2 hesaplamalarında kullanılabilmesine yönelik AB nezdinde girişimler yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
1.3. Ulusal Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında çalışmaların yürütülmesi	1.3.1. Ülkemizde kurulacak ETS ile uyumlu Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	2027	Ticaret Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü	• Ulusal SKDM'nin ülkemiz sektörlerine yönelik etki değerlendirme çalışması yapılması • Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kurulmasına yönelik mevzuat altyapısının oluşturulması
	1.3.2. Sektörlerin emisyon rekabetçiliğinin tespit edilmesine yönelik veri toplama ve analiz çalışmalarının yürütülmesi	2027-2028	Ticaret Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• SKDM kayıt sistemine benzer bir mekanizma tesis edilmesi • Kurumlararası veri paylaşımı ve iş birliğinin geliştirilmesi • Veri analizi yoluyla sektörlerin emisyon yoğunluğu, karbon fiyatlandırması kaynaklı maliyet artışları ve bu durumunun uluslararası rekabetçiliğe etkileri gibi unsurları içeren emisyon rekabetçiliğinin tespit edilmesi Ürünlerin gömülü emisyon değerlerinin analiz edilmesi, SKDM kapsamına alınabilecek potansiyel ürün gruplarının belirlenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
1.4 Gönüllü Karbon piyasalarının geliştirilmesi	1.4.1. Gönüllü karbon piyasalarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılması	2027	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı EPDK EPİAŞ	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sermaye Piyasası Kurulu TÜRKAK	• Gönüllü karbon piyasalarının hukuki, teknik ve operasyonel altyapısının oluşturulması • Farklı denkleştirme oranlarının TR ETS'ye etkilerine yönelik çalışmaların yapılması
	1.4.2. Gönüllü karbon kredisi projelerinin üretimi için yüksek potansiyelli sektörlerin belirlenmesi ve desteklenmesi	2026 itibarıyla	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	• Ulusal öncelikler ve piyasa dengeleri dikkate alınarak, gönüllü karbon piyasalarında karbon kredisi arzının artırılmasına katkı sağlayabilecek potansiyel sektörlerin belirlenmesine yönelik etki analizlerinin yapılması • Yüksek potansiyele sahip sektörler için ulusal önceliklendirme listesi hazırlanması • Gönüllü karbon piyasalarına uygun projelerin geliştirilmesini hızlandırmak amacıyla finansman imkanlarının değerlendirilmesi
	1.4.3. Gönüllü karbon piyasaları doğrultusunda kurulması planlanan ulusal karbon kredilendirme sistemine katılım konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı STK'lar	Ticaret Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	• Gönüllü piyasa katılımının sadece şirket içi emisyonlar için değil, tedarik zincirinin tamamında düşük karbonlu dönüşümü sağlamak adına önemli bir araç olduğu bilincinin artırılmasına yönelik faaliyetler yürütülmesi
	1.4.4. Uluslararası karbon piyasaları ve kredilendirme programları ile iş birliği ve protokollerin geliştirilmesi	2027	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sermaye Piyasası Kurulu Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)	• Uluslararası karbon piyasalarıyla uyumlu iş birliği protokollerinin geliştirilmesi • Karbon kredilendirme programlarına yönelik ikili iş birliği kanallarının oluşturulması

2. Yeşil ve Döngüsel Ekonomi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.1. Ülkemizde sanayinin yeşil dönüşümünün ve döngüsel ekonominin geliştirilmesi	2.1.1. Döngüsel ekonomi eylem planı kapsamında çalışmaların sürdürülmesi	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Tüm ilgili kurumlar	• Ülkemizin döngüsel ekonomiye geçişi için öncelikli olarak belirlenen; elektronik ve bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), batarya ve araçlar, ambalaj, plastik, tekstil, inşaat ve bina, gıda ve biyokütle sektörlerine yönelik hazırlanan Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı'nın; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan yazılım ile düzenli aralıklarla takip edilmesi • AB IPA-III Dönemi fonları desteğiyle resmi olarak onaylanan "Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planının 6 Kilit Sektörde Uygulanması" Projesi ile döngüsel ekonomi eylem planı kapsamında uygulama çalışmalarının yürütülmesi
	2.1.2. Sanayide yeşil dönüşüm ve Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2026-2030	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme çalışmalarının yürütülmesi • Mevzuat kapsamı tesislerin MET'lere uyumuna yönelik kolaylaştırıcı politikalar belirlenmesi • Sanayide yeşil dönüşümün teşviki kapsamında çevresel performans verilerinin etkin kullanımının sağlanması
	2.1.3. Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planının hazırlanması	2027	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Tüm İlgili Kurumlar	• “Gıda, balıkçılık ve tarım”, “konut ve inşaat”, “tüketici ürünleri imalatı” ile “turizm”, "plastik", "otomotiv", "tekstil" özelinde sektörlere ilişkin Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planının yayımlanması
	2.1.4. Türkiye Çevre Etiketi Sisteminin yaygınlaştırması	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Tüm İlgili Kurumlar	• Yeni kriterlerin belirlenmesi • İlgili sektörlerin başta KOBİ’ler olmak üzere firmaların bilgilendirilerek farkındalık düzeyinin artırılması • Çevre etiketi sisteminin yaygınlaştırılması, çevre dostu ürün ve hizmetlerin rekabet gücünün artırılması • Uluslararası alanda iş birliği olanaklarının araştırılması • AB eko-etiket çalışmalarına uyum sağlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.1. Ülkemizde sanayinin yeşil dönüşümünün ve döngüsel ekonominin geliştirilmesi	2.1.5. Yeşil OSB ve Yeşil Endüstri Bölgesi Sertifikasyon sisteminin yaygınlaştırılması	2026-2028	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türk Standardları Enstitüsü	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu	• İlgili sektörlerin bilinç ve farkındalık düzeyinin artırılması yaygınlaştırılması • Yeşil OSB kriterlerinin güncellenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.2 İkincil hammadde tedarikine yönelik çalışmalar yürütülmesi	2.2.1. Hammadde niteliğindeki atık tedariki güvenliğinin sağlanması	2026-2028	Ticaret Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yerel Yönetimler Milli Eğitim Bakanlığı Nükleer Düzenleme Kurumu TÜRKAK İlgili STK'lar	• Atıkların ithalatı, ihracatı ve yine dış ticaretini etkileyecek teknik düzenlemelere ilişkin hususların çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri, ekonomik ve hukuki boyutları ile üst düzeyde ele alınarak politikalar geliştirilmesi amacıyla Atık Ticareti Kurulunun oluşturulması • Uluslararası gelişmeler dolayısıyla atık tedarikinde yaşanabilecek sorunların önüne geçmek ve hammadde niteliğindeki atık tedariki güvenliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla Atık Ticareti Eylem Planı hazırlanması • Yasadışı atık sevkiyatı ile mücadelede AB ile iş birliğinin, dijital entegrasyon imkanlarının ve ayrıca gümrüklerde iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik eylemlerin değerlendirilmesi
	2.2.2. Öncelikli sektörlerde atık sonu kriterlerinin geliştirilmesi	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	• Atık sonu kriterlerine ilişkin mevzuat ve altyapı çalışmalarının tamamlanması
	2.2.3. Yenilenebilir enerji atıklarının döngüsel ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi	2026-2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK TENMAK	• Türkiye Ulusal Enerji Planı Hedefleri doğrultusunda 2035 yılı tahmini güç verileri (52,9 GW) referans alınarak, güneş paneli atıklarına yönelik projeksiyon oluşturulması • Yenilenebilir Enerji ve pil teknolojisinde kullanım ömrünü tamamlamış malzemelerin geri dönüşümüne yönelik araştırma çalışmalarının yapılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.3. Döngüsel ekonomiye geçişte eko-tasarım kurallarına uyum çalışmaları yürütülmesi	2.3.1. Sürdürülebilir ürünlere ilişkin AB mevzuatına uyum sağlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı	Adalet Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Kamu İhale Kurumu Kişisel Verileri Koruma Kurumu TÜRKAK	• Döngüsel ekonomiye geçişte AB tarafından çıkarılan ve Gümrük Birliği kapsamında malların serbest dolaşımını doğrudan etkileyen eko-tasarım mevzuatlarına uyum çalışmaları Sürdürülebilir Ürünler İçin Çevreye Duyarlı Tasarım Gerekliliklerine Dair Tüzük-ESPR ve ESPR kapsamı ürün bazlı eko-tasarım kuralları, Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü, Yapı Malzemeleri Tüzüğü, Döngüsel Araç Tasarımı ve Ömrünü Tamamlamış Araç Tüzüğü, Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü • Gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallere ilişkin 2022/1616/EU sayılı mevzuatın uyumlaştırılması • Onaylanmış kuruluşlar ve test laboratuvarları için akreditasyon altyapısının hazırlanması
	2.3.2. Enerji Etiketlemesi Ürün Veri Tabanı (EPREL), Dijital Ürün Pasaportu gibi AB veritabanlarına katılıma yönelik çalışmaların sürdürülmesi	2026-2028	Ticaret Bakanlığı	Adalet Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Kişisel Verileri Koruma Kurumu	• Ticari sırların korunmasına dair hukuki düzenlemelerin tamamlanmasına ilişkin gerekli çalışmaların yapılması • AB ile E-imzaların tanınması • Veri tabanlarına katılıma yönelik ülkemizce atılması gereken adımlara dair AB ile istişareler yürütülmesi
	2.3.3. Döngüsel ekonomi mevzuatlarına uyum kapsamında gümrük mevzuatı ve uygulamalarının gözden geçirilmesi	2027-2030	Ticaret Bakanlığı	İlgili Tüm Kurum ve Kuruluşlar	• Uyumlaştırılan tüm ilgili mevzuatların gümrük uygulamaları açısından gözden geçirilmesi • AB mevzuatlarında öngörülen veri tabanları ile gümrük süreçlerinin entegrasyonuna yönelik dijital altyapı çalışmalarının gerçekleştirilmesi • AB tarafından tesis edilecek olan Gümrükler için AB Tek Pencere Ortamına uyumun değerlendirilmesi
	2.3.4. Döngüsel ürünlere yönelik iç talebin oluşturulması amacıyla yeşil kamu alımlarına yönelik kriterlerin belirlenmesi	2026-2028	Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu İhale Kurumu	Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	• Sektörel düzeyde yeşil kamu alımları kriterleri geliştirilmesi • Yeşil kamu alımları kriterlerinin döngüsel ekonomi mevzuatlarına entegrasyonunun değerlendirilmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.3. Döngüsel ekonomiye geçişte eko-tasarım kurallarına uyum çalışmaları yürütülmesi	2.3.5. Eko-tasarım mevzuatları kapsamında standardizasyon çalışmaları yürütülmesi	2026-2030	Türk Standardları Ensititüsü	İlgili Kurumlar	• Konu ile ilgili AB standardizasyon kuruluşları Cen/Cenelec bünyesinde yürütülen standardizasyon çalışmalarının ülkemizce takip edilmesini sağlamak üzere ayna komite kurmak ve ilgili tüm kurumların bu komite çalışmalarından ve konu ile ilgili standardizasyon gelişmelerinden düzenli olarak bilgilendirilmesinin sağlanması • Paydaşlardan gelecek taleplere istinaden benzer ulusal standartların (EN standartları ile çakışmaması koşuluyla) geliştirilmesi yönünde ilgili paydaşlar ile birlikte adımlar atılması
	2.3.6. AB eko-tasarım mevzuat oluşturma sürecine aktif katılım sağlanması	2026-2030	Ticaret Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı STKlar	• AB ile diyalog ve istişarelerin geliştirilmesi • Ülkemizdeki uyum çalışmalarının yanısıra AB tarafından çıkarılacak sektörel eko-tasarım mevzuatlarının oluşturulması sürecinde Avrupa Komisyonuna iletilecek teknik ülke görüşü oluşturulması • Eko-tasarım çalışma grubu tesis edilmesi
	2.3.7. Ürün mevzuatlarındaki özen yükümlülüğü ve uygulamalarına ilişkin kurumsal kapasite ve mevzuat altyapısının oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026-2028	Ticaret Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• AB mevzuatlarına uyum kapsamında yer alan özen yükümlülüğüne ilişkin ülkemiz politika ve mevzuatının belirlenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.4. Yeşil dönüşüm için teknolojik altyapının güçlendirilmesi	2.4.1. Yeşil dönüşümde ön plana çıkan teknolojilerin sektörel düzeyde belirlenmesi, öncelikli teknoloji alanlarının geliştirilmesi ve bu teknolojilerin sanayiye transferinin desteklenmesi	2026	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK	Tüm Bakanlıklar Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi	• 2022-2023 yıllarında Demir-Çelik, Alüminyum, Kimyasallar, Plastik, Çimento ve Gübre sektörlerinde hazırlanan Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritalarının Ar-Ge ve yenilik destek ve teşviklerinde önceliklendirilmesi çalışmalarının devam etmesi • Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve TÜBİTAK iş birliğinde, diğer kamu paydaşlarının da katkıları alınarak Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritaları hazırlanacak sektörlerin belirlenmesi • Belirlenen sektörlerde yeşil büyümeye ilişkin teknolojik ihtiyaçların ve çözümlerin, tüm ekosistem paydaşlarının katkılarıyla tespit edilmesi, teknoloji yol haritalarının oluşturulması • Oluşturulan yeni teknoloji yol haritalarının Ar-Ge ve yenilik destek ve teşvik programlarında öncelikli olarak değerlendirilmesi • Öncelikli teknolojilerin sanayiye kazandırılmasını desteklemek üzere, üniversite–sanayi–Ar-Ge iş birlikleri temelinde pilot uygulama projelerinin geliştirilmesi
	2.4.2. Net sıfır teknolojilerine yönelik yol haritalarının hazırlanması	2026-2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı TENMAK TÜBİTAK	T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı EPDK	• Net sıfır (Hidrojen, KYKD, güneş enerjisi, rüzgar enerjisi, NTE ve nükleer enerji) teknolojileri alanlarında yol haritası çalışmalarının yapılması • Karbon yakalama, kullanım ve depolama, hidrojen, küçük modüler reaktör(SMR) vb. alternatif teknolojilerin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi • İleri nükleer teknolojiler (SMR'ler ve dördüncü nesil reaktörler dahil) gibi stratejik düşük karbonlu enerji kaynaklarının Türkiye'ye transferi ve güvenli bir şekilde konuşlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılması
	2.4.3. Emisyon yoğun imalat sanayi sektörlerinde sera gazı salımının azaltılmasını destekleyecek yol haritası veya faaliyetlerin belirlenmesi	2026	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Ticaret Bakanlığı İlgili STK'lar	• Cam, seramik, kimyasallar ve döküm sektörlerinde sektörle iş birliği içerisinde düşük karbonlu üretime geçiş yol haritalarının hazırlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.5. Çevresel verilerin mevzuat uyumu ve ulusal politika belirleme süreçlerinde kullanılması	2.5.1. Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (YDD) veri tabanlarının geliştirilmesi	2026-2028	TUBİTAK MAM	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İlgili STK'lar Üniversiteler Sanayi kuruluşları	• Ülkemizde üretilen ürün ve hizmetlerin çevresel etkilerinin değer zincirinin tüm aşamalarında (yaşam döngüsünde) bütüncül ve somut olarak değerlendirilebilmesi için ülkemiz koşullarını hammadde, prosesler ve emisyonlar bazında yansıtan güncel, doğru ve yerel verileri içerecek Ulusal YDD Veri Tabanının belirlenecek ürün grupları veri setleriyle genişletilmesi • Geliştirilen veri setlerini içeren Ulusal YDD Veri Tabanının yönetiminin ve sürdürülebilirliğinin sağlanması • Ülkemizde YDD çalışmalarının yaygınlaştırılması ve oluşturulan veri tabanının geliştirilebilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi amacıyla Ulusal YDD Platformu kurulması
	2.5.2. Dijital Ürün Pasaportuna uyum kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2026-2027	Ticaret Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Siber Güvenlik Başkanlığı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• AB Dijital Ürün Pasaportu veri tabanına ülkemizin erişiminin sağlanması için Komisyon nezdinde müzakerelerde bulunulması • Döngüsel ekonomi mevzuatlarına uyum ile zorunlu olacak Dijital Ürün Pasaportu kapsamında veri ve dijital altyapı ihtiyacının tespit edilmesi ve destekleyici politikalar belirlenmesi • Dijital Ürün Pasaportu Uyum Yol Haritası hazırlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.5. Çevresel verilerin mevzuat uyumu ve ulusal politika belirleme süreçlerinde kullanılması	2.5.3. AB Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü (EUDR) kapsamında sektörlerin ihtiyaç duyacağı verilere yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026 itibarıyla	Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Siber Güvenlik Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı	• EUDR kapsamındaki sektörlerin özen yükümlülüğü sürecinde ihtiyaç duyacağı temel verilerin belirlenmesi ve bu verilerin teminine yönelik çalışmalar yürütülmesi • EUDR kapsamında kullanılacak ulusal orman ve arazi kullanım veri setlerinin (geolokasyon, sınır, izin, kesim, üretim verileri) standart formatının oluşturulması • EUDR uyumuna temel teşkil eden CBS tabanlı orman örtüsü değişim katmanlarının güncellenmesi ve kurumlarla paylaşılması • OGM'nin amenajman–envanter–uzaktan algılama veri kaynaklarının EUDR süreçlerine entegrasyonuna yönelik metodolojik rehber hazırlanması • 31.12.2020 referans yılına göre ulusal orman örtüsü ve kayıp doğrulaması • Orman kadastro, izin, irtifak ve üretim kayıtlarının EUDR ile uyumlaştırılması • Menşe doğrulaması için üretim, kesim ve nakliye verilerinin standardizasyonu • OGM envanter, amenajman ve uzaktan algılama verilerinin EUDR süreçlerine entegrasyonu • Kurumlar arası veri paylaşımı ve doğrulama mekanizmalarının netleştirilmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.6. Stratejik/ Kritik Hammaddeler konularında çalışmalar yürütülmesi	2.6.1. Nadir toprak elementleri ve kritik hammaddelerin tedarikine, arz güvenliğine, bunları içeren atıkların geri dönüşüm, geri kazanımına ve ticaretine yönelik çalışmaların yürütülmesi	2026-2027	TENMAK	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı TÜBİTAK	• TENMAK NATEN bünyesinde yürütülen projeler dahilinde nadir toprak elementleri ve kritik mineraller alanlarında Ar-Ge, altyapı geliştirme ve potansiyel belirleme çalışmalarının yapılması • Kritik/stratejik hammadde tedarik güvenliğinin sağlanmasına yönelik politikalar belirlenmesi • Kritik hammadde tedarikine yönelik uluslararası iş birliği olanaklarının araştırılması • Kritik hammadde barındıran ürünlerin atık yönetimi ve geri dönüşümüne yönelik odaklı politikalar geliştirilmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.7. Kimyasalların Yönetimi ve AB mevzuatına uyum çalışmalarının yürütülmesi	2.7.1. AB kimyasallar mevzuatındaki değişikliklerin takibi ve AB mevzuatına uyum çalışmalarının tamamlanması	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• AB'nin REACH, CLP ve diğer ilgili kimyasal mevzuatı revizyon çalışmalarının takip edilmesi • İlgili mevzuatlara uyum çalışmaları yürütülmesi • Döngüselliğe zarar veren kimyasalların tespit edilmesine yönelik AB çalışmalarının takip edilmesi
	2.7.2. İçme suyu kaynaklarında endokrin bozucu kimyasalların izlenmesi	2027-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	• İçme suyu kaynaklarımızda tespit edilen endokrin bozucu kimyasalların, düzenlemenin esas alındığı mevcut Yönetmelik olan “İçme Suyu Temin Edilen Suların Kalitesi ve Arıtılması Hakkında Yönetmelik” in EK-1’inde yer alan parametrelere ilave edilmesi
2.8. Üretimde ve tüketimde suların sürdürülebilir kullanımı ile atık suların yeniden kullanımının geliştirilmesi	2.8.1. Arıtılmış atık suların kullanımının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Yerel Yönetimler İLBANK	• “Ulusal Atıksuların Yeniden Kullanımı Master Planı”nın hazırlanması • Seçilen pilot atıksu arıtma tesislerinde arıtılmış atık suyun yeniden kullanım uygulamalarına yönelik proje paketlerinin hazırlanması • Kullanılmış kentsel sularının; tarımsal sulama, endüstriyel kullanım, çevresel amaçlı kullanım ve yeraltı suyu besleme gibi farklı yeniden kullanım alternatifleri ortaya konulması
	2.8.1. Arıtılmış atık suların kullanımının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	2026- 2030	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler	Yerel Yönetimler Sanayi Kuruluşları Organize Sanayi Bölgeleri	• Her yılın ilk çeyreği arıtılmış atık suların yeniden kullanım oranının raporlanması • Arıtılmış atık suların yeniden kullanım oranının, 2030 yılında %15'e ulaştırılması • Arıtılmış atık suların yeniden kullanımına ilişkin olarak Belediyeler ve OSB’lerde farkındalık oluşturulması çalışmaları yapılması • Büyükşehir ve il belediyelerinin kentsel atıksu arıtma tesislerinde arıttıkları atık sularının en az %10'unu yeniden kullanması veya kullandırması
	2.8.2. “Su Ayakizi” metodolojisinin geliştirilmesi ve havza bazlı yürütülen çalışmalarda su ayakizinin değerlendirilmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı İlgili Üniversiteler Türk Standardları Ensititüsü	• Endüstriyel süreçler de dahil olmak üzere KOBİ'lerin su verimliliği ve su ayakizi azaltımı konularında bilgilendirilmesi • Uluslararası standartlar ve yöntemler dikkate alınarak su ayakizi metodolojisi geliştirilmesine yönelik rehber doküman hazırlanması • Havza bazında su ayakizinin hesaplanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.8. Üretimde ve tüketimde suların sürdürülebilir kullanımı ile atık suların yeniden kullanımının geliştirilmesi	2.8.3. Su Kanununun hazırlık çalışmalarının tamamlanması ve ikincil mevzuat çalışmalarının kanunun yürürlüğe girmesine bağlı olarak belirlenecek takvimlendirme doğrultusunda tamamlanması	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Merkezi idareye bağlı ilgili kurum ve kuruluşlar ile yerel yönetimler	• Ülkemizde su kaynaklarının korunması, kirliliğinin önlenmesi, iyileştirilmesi, geliştirilmesi, tahsisi, miktar ve kalite yönünden izlenmesi, denetlenmesi, verimli kullanılması ile sürdürülebilir su yönetiminin sağlanması amacıyla Su Kanunu hazırlık çalışmalarının yürütülmesi. • Su verimliliğine yönelik teşvik mekanizmalarının oluşturulması. • Su tahsisinin tek elden yapılması, cezaların etkin şekilde uygulanması, izlemede entegrasyonun sağlanması vb. konularda çalışmaların yürütülmesi
	2.8.4. Su Verimliliği konusunda kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve Su Verimliliği mevzuatı kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	İlgili tüm kurum ve kuruluşlar	• Su Verimliliği uygulamalarının yaygınlaştırılması • Tüm sektörlerde su verimliliği konusunda eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi • Su Verimliliği mevzuatı kapsamında Su Verimliliği Bilgi Sisteminin kurulması • Kamusal açık-yeşil alanlar ile yarı özel açık-yeşil alanlarda Kurakçıl Peyzaj Uygulamalarının yaygınlaştırılması
	2.8.5. Döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde sanayi tesislerinden kaynaklanan atıksu yönetimi uygulamalarının geliştirilmesi	2027	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Üniversiteler Sanayi Kuruluşları	• Sanayiden kaynaklanan atıksu yönetimini daha etkin hale getirmek üzere; mikrokirleticiler, endokrin bozucular, kalıcı organik maddeler gibi yeni nesil kirleticilerin tespit ve kontrolünü de kapsayacak şekilde emisyon sınır değerlerinin belirlenmesine yönelik atıksu mevzuatının güncellenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.8. Üretimde ve tüketimde suların sürdürülebilir kullanımı ile atık suların yeniden kullanımının geliştirilmesi	2.8.6 Organize Sanayi Bölgelerinde arıtılmış atık suyun yeniden kullanımının araştırılması	2026	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Organize Sanayi Bölgeleri	• Pilot OSB'lerde fizibilite çalışmaları hazırlanması • Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanımına Yönelik Eylem Planı hazırlanması • 2026 Yılı Kamu Yatırım Programında yer alan arıtılmış atıksuların geri kazanımı tesisi projelerinin fizibilite, proses projeleri ve yapım çalışmalarının yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
2.9. Yeşil Boyamanın Önlenmesi	2.9.1. Yeşil boyamanın önlenmesine yönelik çalışmalar yapılması	2026-2027	Ticaret Bakanlığı	İlgili STK'lar	• Yeşil boyama çerçeve mevzuatı/rehberi oluşturulması, ürün güvenliği kapsamında yeşil boyama çalışılması • Üretilen ürünlerde kullanılacak, bilgilendirme ve reklam, pazarlama unsurlarının piyasa gözetim denetimi kapsamında değerlendirilmesine yönelik yasal altyapı oluşturulması • Yeşil boyamanın önlenmesi kapsamında tüketici ve üreticiler nezdinde bilgilendirme/farkındalık artırıcı çalışmalar yürütülmesi • Çevresel beyan içeren reklamlara ilişkin kapsamlı düzenlemeler getirilmesi.

3. Yeşil Finansman

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
3.1. Yeşil dönüşüme yönelik ulusal finansman imkanlarının geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması	3.1.1. Ulusal Yeşil Finans Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2026 - 2029	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	• Ulusal Yeşil Finans Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında ülkemiz sürdürülebilir finans çerçevesinin çizilmesine ve yeşil dönüşümüne yönelik çalışmalar yürütülmesi
	3.1.2. Yeşil dönüşümün finansmanında öncelikli sektör, teknoloji ve yatırım çerçevesinin oluşturulması	2026-2028	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	• Düşük karbonlu üretime geçiş yol haritaları başta olmak üzere, sektörlerin yeşil dönüşümüne yönelik olarak yürütülen çalışmaların çıktıları dikkate alınarak, AB'de ve diğer ülkelerde uygulanan yeşil teşvik mekanizmaları incelenerek, finansman/teşvik mekanizmaları geliştirilmesine/mevcut teşviklerin gözden geçirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi • Demir-çelik sektörünün dekarbonizasyonu kapsamında devlet yardımları çerçevesi oluşturulması • Sanayide Yeşil Dönüşüm Belge kategorisinin yeşil finansa erişim, teknolojik dönüşüm ve yatırım ihtiyaçlarının belirlenmesinde dikkate alınması • Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanlarında yer alan mevcut destekler ile potansiyel destekler ve yatırımların öncelikli sektör, teknoloji ve yatırım ihtiyaçlarının belirlenmesinde dikkate alınması
	3.1.3. ETS Gelirlerinin Yeşil Dönüşümün Finansmanında Kullanımına İlişkin Politika Çerçevesi oluşturulması	2026-2027	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı	• ETS Gelirlerinin Kullanımına İlişkin Kılavuz çalışmaları yürütülmesi • ETS maliyetlerinin giderilmesine yönelik temel öncelikli alanların belirlenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
3.1. Yeşil dönüşüme yönelik ulusal finansman imkanlarının geliştirilmesi ve etkinliğinin artırılması	3.1.4. Enerji verimli ve tasarruf potansiyeli yüksek teknolojik yatırımların desteklenmesi	2026-2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Enerjinin üretiminden nihai tüketimine kadar olan tüm sektörlerde enerji kayıplarının, atıklarının ve verimsizliklerinin giderilmesi amacıyla hazırlanan enerji verimliliği yatırımlarının desteklenmesi • Enerji/karbon yoğunluğunu ve spesifik enerji tüketimini azaltan yatırımların desteklenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
3.2. Sürdürülebilir Raporlama Altyapısının Geliştirilmesi	3.2.1. AB'nin ve uluslararası kuruluşların taksonomi mevzuatı dikkate alınarak taksonomi raporlama sisteminin hayata geçirilmesi	2026-2027	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İlgili STK'lar Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu TÜRKAK	• Kamu ve özel sektör tarafından üretilecek taksonomi uyumlu verilerin toplanması, izlenmesi ve raporlanmasını sağlayacak merkezi bir veri ve bilgi altyapısının oluşturulması • Ülkemiz taksonomi mevzuatının ve ikincil düzenlemelerinin hazırlanması • Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği kapsamında belirlenen 6 çevresel hedef kapsamında Teknik Tarama Kriterleri yayımlanması • Taksonomi raporlama rehberleri yayımlanması • Taksonomi Hesaplama web sitesinin hazırlanması • Çevrimiçi Taksonomi Yönetim Sistemi kurulması
	3.2.2. Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları kapsamında şirketlerin raporlama kapasitesinin ve raporların güvenirliğinin geliştirilmesi	2026-2028	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu	Sermaye Piyasası Kurulu Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı KOSGEB Üniversiteler İlgili STK'lar	• KOBİ'ler başta olmak üzere raporlama kapasitesini güçlendirmek amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılması • Güvence denetimleri veya diğer yöntemlerle sürdürülebilirlik raporlarının güvenilirliğinin arttırılması • Güvence denetimlerinde sınırlı güvenceden makul güvenceye geçilmesi ve yürütülen güvence denetimlerine ilişkin olarak KGK uzmanlarınca yapılacak incelemeler neticesinde güvence denetimlerinin kalitesinin ve güvenilirliğinin arttırılması • Sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasında görev alacak nitelikli insan kaynağının oluşturulması • Sürdürülebilirlik raporlamasında dijitalleşme ve veri analizinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
3.2. Sürdürülebilir Raporlama Altyapısının Geliştirilmesi	3.2.3. AB Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama mevzuatlarına uyumun güçlendirilmesi	2026-2028	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Ticaret Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı	• AB Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (CSRD), Avrupa Tek Finansal Raporlama Çerçevesi (ESRS) ve Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi (CSDDD) kapsamında, Türkiye'de faaliyet gösteren ve AB ile ticareti bulunan işletmelerin raporlama veri altyapısının güçlendirilmesi ve uyum rehberlerinin geliştirilmesi • Bağımsız denetim kapasitesinin artırılması • Hem TSRS uygulama kapsamında olan hem de CSRD kapsamında olan işletmeler için TSRS- ESRS uyum destek mekanizmalarının kurulması
3.3. Yeşil Dönüşüme Yönelik Finansman imkanlarının çeşitlendirilmesi	3.3.1. Türkiye'nin yeşil dönüşüme yönelik uluslararası finansmana erişiminin geliştirilmesi	2026-2028	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı TÜBİTAK KOSGEB Yerel Yönetimler	• Dış finansmanın, ülkemiz kalkınma öncelikleriyle uyumlu şekilde yeşil dönüşüm yatırımlarında etkin kullanımının sağlanması • Yeşil dönüşüm alanında proje geliştirebilecek birimlere yönelik finansman kaynakları hakkında bilgi verilmesi ve yeni projeler hazırlanması için birimlerin teşvik edilmesi • Finansmandan yararlanmaya yönelik uluslararası iş birliği etkinliklerinin gerçekleştirilmesi • Ufuk Avrupa kapsamında Avrupa Yeşil Mutabakatına uyuma yönelik teknolojileri hedefleyen çağrılardan maksimum düzeyde faydalanılmasını ilgili tüm kurumların birebir takip etmesi • Uluslararası finansal piyasaların takibi ve yeşil dönüşüme ilişkin uygulamaların geliştirilmesi • Türkiye Sanayi Karbonsuzlaştırma Yatırım Platformu (TIDIP) bünyesinde çalışmalar gerçekleştirilmesi
	3.3.2. Ülkemizin AB finansmanına erişiminin geliştirilmesi	2026-2030	Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı	Tüm İlgili Kurumlar	• Yeşil ve dijital dönüşüm konusunda aday ülkelere yönelik AB finansman imkânlarına erişim amacıyla AB ve üye ülkeler nezdinde girişimde bulunulması • Sanayinin yeşil ve döngüsel ekonomiye geçişine ve emisyon azaltımına katkıda bulunacak faaliyetlerde /projelerde mümkün olduğunca uluslararası finansman kaynaklarının ve IPA fonlarının kullanımı
	3.3.3. Ulusal ve uluslararası katılım esaslı finansman imkanlarına erişimin geliştirilmesi	2026-2028	Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği Türkiye Katılım Bankaları Birliği	• Katılım/İslami sürdürülebilir finans ile ilgili alanlarda faaliyet gösteren araştırma merkezleri, düşünce kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliklerinin geliştirilmesi • Uluslararası kalkınma ve finansman kuruluşları tarafından sağlanan katılım esaslı tematik fonlara erişime yönelik stratejilerin geliştirilmesi

4. Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
4.1. Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde yenilenebilir enerji politikalarının gözden geçirilmesi	4.1.1. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2024-2028 Yılı Stratejik Planına uygun olarak yenilenebilir kurulu güç kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi	2026-2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı TEİAŞ EPDK EDAŞ	• 2028 yılına kadar Rüzgâr Enerjisi Kurulu Gücünün 19.300 MW seviyesine ulaşması • 2028 yılına kadar Güneş Enerjisi Kurulu Gücünün 33.100 MW seviyesine ulaşması
	4.1.2. Katma değeri yüksek yenilenebilir enerji teknolojilerinin ulusal düzeyde geliştirilmesi amacıyla AR-GE ve yatırım teşviklerinin hayata geçirilmesi	2026-2028	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TENMAK TÜBİTAK	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı	• TENMAK Araştırma ve Geliştirme Projeleri (TARGEP), TENMAK Teknoloji ve Ürün Geliştirme Projeleri (TUGEP), TENMAK İşbirliği AR-GE Projeleri (TİGEP) ve TENMAK Üretime ve Ticari Değere Dönüştürme Projeleri (TUDEP) Destek Programı kapsamında Ar-Ge, üretim ve ticari değere dönüştürme projelerine teşvik verilmesi • STB Ar-Ge hamle teşviklerinin yüksek teknoloji destekleri kapsamında gözden geçirilmesi • İlgili mevzuatta tanımlanan büyük ölçekli projeler için yatırım teşviklerinin hayata geçirilmesi
	4.1.3. Yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin izlenebilirliği ve doğrulanabilirliğinin sağlanması	2026-2028	EPDK EPİAŞ	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	• Yeşil Tarife ve YEK-G belgelerine ilişkin çalışmalar yürütülmesi • Tanıtım ve bilinçlendirme çalışmaları yapılması • Kalan Enerji Bakiyesi uygulamasının hayata geçirilerek YEK-G Sistemi ile entegre edilmesi
	4.1.4. Âtıl halde bulunan tarım arazilerinin ve su yüzeylerinin yenilenebilir enerji üretimi bakımından değerlendirilmesi	2026- 2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı EPDK	• Rezervuar yüzeyinde atıl halde bulunan alanların kullanılarak enerji üretilmesinin sağlanması • Su yüzeylerinin panellerle kapatılmasıyla buharlaşmadan kaynaklı kayıpların azaltılması • Suyun soğutma etkisiyle karasal kurulumlara göre daha verimli yüzer GES tesislerinin kurulması • Tarım ve mera arazileri üzerindeki baskının azaltılması • Sularda alglerin fotosentez yoluyla çoğalmasının önemli ölçüde azaltılması • Yenilenebilir enerji kullanımını artırarak temiz enerjiye geçişin desteklenmesi
	4.1.5. Hidroelektrik enerji santrallerinin hibrit yenilenebilir enerji üretim tesisine dönüştürülmesi	2026-2030	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı	• Hibrit yenilenebilir enerji üretim tesisleri kurulması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
4.2. Enerji verimliliği politikalarının gözden geçirilmesi	4.2.1. Enerji verimli ve düşük karbonlu ısıtma ve soğutma sistemlerinin yaygınlaştırılması için ulusal kılavuzların ve yol haritalarının hazırlanması	2026-2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı EPDK OSBÜK	• Enerji verimli ısıtma soğutma yol haritasının hazırlanması • Enerji verimli ısıtma ve soğutma sistemlerine yönelik kılavuz ve şablonların hazırlanması
	4.2.2. Sürdürülebilir ısıtma ve soğutmayı desteklemek için ısı pompalarının teknik ve pazar potansiyelinin değerlendirilmesi	2026-2027	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı MTA Genel Müdürlüğü Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Toprak kaynaklı ısı pompası potansiyeli belirlenerek CBS tabanlı harita üretilmesi ve söz konusu haritaya ısıtma ve soğutma amaçlı kullanım potansiyeli yüksek yenilenebilir enerji kaynaklarının entegre edilmesi • Su kaynaklı ısı pompası teknolojilerine yönelik potansiyelin değerlendirilmesi
	4.2.3. Organize Sanayi Bölgelerinin enerji verimliliği mevzuatına uyum sağlamaları konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi	2026-2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı OSBÜK TOBB	• Organize Sanayi Bölge Yönetimlerinin bilinç ve farkındalık seviyesi artırılarak kurmakla yükümlü oldukları enerji yönetim birimi ve TSE EN ISO 50001 belgesini almaları konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılması • Her yıl yaklaşık 50 OSB'ye bu konuda farkındalık ve bilinçlendirme eğitimleri verilmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
4.3. Alternatif Yeşil Enerji Kaynaklarına Erişimin Güçlendirilmesi	4.3.1. Hidrojen Eylem Planı yayımlanması ve bu kapsamda yeşil hidrojen ekosisteminin oluşturulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi	2026-2030	TENMAK	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı BOTAŞ EPDK EPİAŞ TÜBİTAK MAM	• Hidrojenin üretim ve depolama maliyetlerini düşürmeye yönelik yeni nesil teknolojilerin entegrasyonu, hidrojen piyasası oluşturulması, mevzuat altyapısı, düzenleme ve güvenlik unsurlarına ilişkin hidrojene yönelik tüm değer zincirini kapsayacak çalışmalar yürütülmesi
	4.3.2. Akkuyu nükleer santralinin tüm ünitelerinin devreye alınması	2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	NDK	• Akkuyu Nükleer Santralinin tüm ünitelerinin devreye alınmasıyla 36,3 milyon ton CO2e emisyon azaltımı sağlanması
	4.3.3. Küçük Modüler Reaktörler (SMR'ler) kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2028	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	NDK, TENMAK, EPDK, TEİAŞ, EÜAŞ, EPİAŞ, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Küçük Modüler Reaktörlerin kurulumu için ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin alt yapı hazırlığının tamamlanması • SMR gibi ileri nükleer teknolojilere erişimi sağlamak amacıyla uluslararası anlaşmaların yapılması veya uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi
	4.3.4. Nükleer enerjinin enerji arzındaki payının artırılmasına yönelik faaliyetlerin yürütülmesi	2026-2030	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	NDK TÜNAŞ	• Sinop Nükleer Enerji Santrali Projesi için teknolojinin belirlenmesi ve projenin uygulanmasına başlanması • 3. Nükleer Enerji Santrali Projesi için saha uygunluğunun teyidi için yürütülen çalışmaların tamamlanması • 3. Nükleer Enerji Santrali Projesi için ÇED ve Saha Onayı çalışmalarına başlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
4.3. Alternatif Yeşil Enerji Kaynaklarına Erişimin Güçlendirilmesi	4.3.5. Biyolojik ve yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen biyometanın kullanımına yönelik çalışmaların yürütülmesi	2026-2030	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı	EPDK BOTAŞ TENMAK	• Yenilenebilir gazların (biyogaz, biyometan vb.) doğal gaz piyasası faaliyetlerine entegrasyonuna yönelik mevzuat alt yapısının oluşturulması • Biyolojik ve yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen biyometanın kullanımına yönelik AR-GE çalışmalarının sürdürülmesi • Tarımsal ürünlerden elde edilen biyoyakıt ve tarımsal atıkların değerlendirilmesi ile enerji üretimi ve biyometanizasyon tesislerinde elde edilen fermente ürünlerin değerlendirilmesi konusunda alternatif hammadde kaynaklarının değerlendirilmesi çalışmalarının sürdürülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
4.4. Enerji verimliliğinde dijitalleşmenin sağlanması	4.4.1. Enerji yoğun sektörlerin net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda verimlilik potansiyelinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması	2026-2030	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı		• Enerji yoğun sektörlerin zorunlu enerji etüt raporları üzerinden tasarruf potansiyelinin belirlenmesi • Bu sektörlerde gösterge ve hedeflerin belirlenmesi • Enerji yoğun sektörler öncelikli olmak üzere demir-çelik, çimento, cam, tekstil, şeker, kâğıt ve seramik kıyaslama çalışmalarının yapılması • Proses bazlı analizler yapılması için kıyaslama çalışmalarının sektör birlikleri ile kapsamının genişletilmesi • Enerji Verimliliği Veri Tabanının (ENVER Portalı) bu kapsamda güncellenmesi
	4.4.2. Start-Upların Enerji Verimliliğinin geliştirilmesi	2026-2028	TENMAK	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK	• Start-Up'lara yönelik bilinçlendirme faaliyetleri ile proje uygulama kapasitelerinin ve kurumsal altyapının geliştirilmesi

5. Sürdürülebilir Tarım

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.1. Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin ve çevresel performansın artırılması	5.1.1. Pestisit ve anti-mikrobiyallerin kullanımının azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı TÜBİTAK	• AB'nin pestisit ve anti-mikrobiyallerin azaltılmasına yönelik olarak ortaya koyduğu hedefler doğrultusunda çalışmalar yürütülmesi • Pestisit ve anti-mikrobiyallerin kullanımının azaltılması ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmesi • Pestisitlerin azaltılmasına yönelik çalışmalar çerçevesinde, biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması
	5.1.2. Organik tarımsal üretimin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Organik tarım üretim alanlarının ve üretim miktarlarının artırılması • Çiftçilerin organik ürünlerini daha geniş pazarlara ulaştırabilmeleri için kooperatif ve üretici birliklerinin güçlendirilmesinin sağlanması • AB yeni organik tarım mevzuatına yönelik uyumun tamamlanması
	5.1.2. Organik tarımsal üretimin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026	Ticaret Bakanlığı	Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı	• AB ile ülkemiz arasında organik tarım alanında karşılıklı tanıma sağlanmasına yönelik girişimlerde bulunulması
	5.1.3. Kimyasal gübre kullanımının azaltılması	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	• Hammaddece dışa bağımlı üretilebilen kimyasal gübrelerin kullanım miktarının azaltılması ve yeni nesil ve yavaş salınımlı gübrelerin kullanım miktarlarının belirlenmesi ile birim bitki besin maddesi kaybı azaltılması konularında Ar-Ge çalışmaları yapılması • Gübreleme programına organik gübreler dahil edilerek kimyasal gübre kullanımının azaltılması konusunda Ar-Ge çalışmaları yapılması • Organik ve organomineral gübre üretimi ve kullanımının artırılmasının teşvik edilmesi
	5.1.3. Kimyasal gübre kullanımının azaltılması	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Atıksu Altyapı Yönetimleri	• Stabilize arıtma çamurlarının toprakta kullanımının yaygınlaştırılması
	5.1.4. Tarımsal Arazi Yönetiminin İyileştirilmesi	2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Arazi toplulaştırma çalışmaları ve tescil işlemlerinin yürütülmesi • 2028 yılı sonuna kadar arazi toplulaştırma çalışması yürütülen 10 milyon hektar alanda tescil işlemlerinin tamamlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.1. Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin ve çevresel performansın artırılması	5.1.5. Tarımsal uygulamalarda su yönetiminde verimliliğin sağlanması	2026	Tarım ve Orman Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Yerel Yönetimler	• Tarım Sektöründe Su Kayıp ve Kaçakların Önlenmesi Eylem Planı kapsamında su verimliliğine yönelik çalışmalar yürütülmesi
	5.1.6. Hayvansal üretimde emisyonların azaltılması	2026	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı TÜBİTAK Üniversiteler	• Enterik fermantasyon kaynaklı metan emisyon tespitine yönelik çalışmalar yapılması • Büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda damızlık seçiminde kullanılmak üzere yemden yararlanma katsayılarının belirlenmesi • Hayvancılık kaynaklı metan emisyonlarının azaltılması amacıyla metan üretimini baskılayıcı alternatif yem kaynaklarının tespiti ve yem rasyonlarına uygun katkı maddelerinin ilavesi konularında Ar-Ge çalışmaları yapılması
	5.1.7. Su ürünleri yetiştiriciliğinde kaynak verimliliğinin artırılması ile iklim dirençli üretimin sürdürülebilirliğinin yaygınlaştırılması	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Üniversiteler ve sektör temsilcileri	• Su, yem ve enerji kullanımında verimliliğin geliştirilmesine yönelik çalışmaların artırılması • Yetiştiricilik faaliyetlerinin iklim değişikliğine uyum kapasitesinin artırılması • Atık ve yan ürünlerin döngüsel ekonomi yaklaşımıyla değerlendirilmesine yönelik çalışmaların sürdürülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.2. Tarımda yenilenebilir enerji kullanımının artırılması	5.2.1. Aydın, Denizli, İzmir, Ağrı ve diğer illerdeki mevcut jeotermal kaynakların Tarıma Dayalı (jeotermal sera) İhtisas Organize Tarım Bölgelerinde kullanılması	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Meslek Odaları Valilikler	• AYDIN Jeotermal Isıtmalı Sera Projesinin tamamlanması • DENİZLİ (Sarayköy) Jeotermal Isıtmalı Sera Organize Sanayi Bölgesinde 718 dekarlık 12 adet seranın faaliyete geçirilmesi • İZMİR-Dikili Jeotermal Isıtmalı Serada 3.029 dekarlık alanda üretim yapılması • AĞRI-Diyadin Jeotermal Isıtmalı Sera Projesinin tamamlanması Kayseri Kocasinan, Balıkesir Gönen, Balıkesir Edremit, Yozgat Yerköy Jeotermal Sera OTB'lerinde üretime geçilmesi Diğer illerde İş ve işlemlerin tamamlanma çalışmalarının sürdürülmesi
	5.2.2. Yenilenebilir enerji kullanan seraların bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretim ve işleme tesislerinin desteklenmesi	2027	Tarım ve Orman Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Tarımda yenilenebilir enerji üretimi ve kullanımının yaygınlaştırılması • IPARD III Programı "Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme" tedbirinin yaygınlaştırılması.
	5.2.3. Enerji ihtiyacını karşılamak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarını (özellikle GES) kullanan sulama tesislerinin desteklenmesi	2026	Tarım ve Orman Bakanlığı	Hazine ve Maliye Bakanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Pompaj giderleri nedeniyle atıl kalmış işletmelerdeki sulama sistemlerinin çalışır hale getirilmesi ve sulamada GES kullanımının yaygınlaştırılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.3. Döngüsel tarım ve atık yönetiminin geliştirilmesi	5.3.1. Tarımsal üretimde atık ve artıkların tekrar değerlendirilmesi konusunda AR-GE çalışmalarının yürütülmesi	2026	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı TÜBİTAK Üniversiteler	• Desteklenen AR-GE projeleri ile tarımsal atıkların işlenmesi sonrasında toprağa uygulanması ve enerji olarak değerlendirilmesi amacıyla atık yönetiminin geliştirilmesine katkı sağlayacak araştırmaların yapılması
	5.3.2. Gıda Atıklarının geri dönüşümünün sağlanmasına yönelik farkındalık yaratma ve tüketicinin bilinçlendirilmesi çalışmalarının sürdürülmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Ticaret Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler İlgili STK'lar	• Gıda israfına yönelik bilinçlendirmenin artırılması • Satış ve toplu tüketim hizmetleri sağlayan yerlerde işletmecilere yönelik olarak gıda israfıyla mücadele amacıyla kontrol listeleri hazırlanması • Yaş sebze meyve ürünlerinde soğuk zincirin hasat yerinde başlatılmasına yönelik çalışmalar yapılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.4. AB tarım ve gıda politikalarına uyumun güçlendirilmesi	5.4.1. Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan Çiftlikten Sofraya ve Biyoçeşitlilik Stratejileri hakkında bilgilendirme faaliyetleri düzenlenmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İlgili STK'lar Üniversiteler	• AB Çiftlikten Sofraya ve Biyoçeşitlilik Stratejilerine ilişkin bilgilendirme faaliyetleri ile atılması gerekli adımlar hakkında farkındalık yaratılması
	5.4.2. AB Çiftlikten Sofraya Stratejisi ve Biyoçeşitlilik Stratejisi uyarınca gıda güvenliğinin ve gıda arzının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları İlgili STK'lar Üniversiteler	• Gıda arz güvenliği alanında yönetişim ve kurumsal koordinasyon mekanizmalarının güçlendirilmesi • Gıda arz güvenliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerin belirlenmesi ve yol haritalarının oluşturulması
5.5. Ekosistem tabanlı tarım çözümlerinin yaygınlaştırılması	5.5.1. Ulusal Agroekoloji Stratejisinin Hazırlanması	2026-2027	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İlgili STK'lar Üniversiteler	• Tarımsal üretimde yerel ekosistem temelli uygulamaların yaygınlaştırılması • Tarımsal ürünlerin iklim değişikliğine uyumlu olarak çeşitlendirilmesi • Tarımsal faaliyetlerde kullanılan gübre ve ilaç miktarının optimize edilmesi • Sürdürülebilir arazi yönetimi uygulamalarının artırılması
	5.5.2. Tarımsal üretimde doğa temelli çözümlerin yaygınlaştırılması	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	• Ulusal Doğa Temelli Çözümler (NbS) Stratejisinin hazırlanması • Buğday ve hayvancılık sektörü başta olmak üzere öncelikli alanlarda doğa temelli çözümler kılavuzunun hazırlanması • Bozulmuş arazilerin doğa temelli çözüm faaliyetleri ile rehabilite edilmesi • Doğa Temelli Çözüm faaliyetleri kapsamında eğitimler verilmesi • IPARD Programı kapsamında Tarım-Çevre İklim ve Organik Tarım Tedbiri'nin uygulanması
	5.5.3. Karbon tarımına ilişkin altyapının oluşturulması	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Türkiye Standartları Enstitüsü	• Karbon kredisi oluşturma için metodolojilerin belirlenmesi çalışmaları ve mevzuat uygunluk değerlendirmesi yapılması • Karbon tarımı için potansiyel alanlarının ve faaliyetlerin belirlenmesi • Karbon tarımına yönelik bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.6. Tarımda dijitalleşme ve akıllı uygulamaların yaygınlaştırılması	5.6.1. Su kaynaklarının yönetiminde uzaktan algılama, sensörler ve bilişim uygulamalarının kullanımı, faydaları, gelişmeye açık yönleri üzerinde araştırmalar ve geliştirmelerin yapılması	2026	Tarım ve Orman Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Siber Güvenlik Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK OSBÜK	• Uzaktan Algılamanın Su Kaynakları Yönetiminde Kullanımı rehber dokümanın hazırlanması, ilgili tüm paydaşlarla (kamu, akademi, özel sektör vb.) paylaşılması • Havzalardaki tarım alanları ve bu alanlarda yetiştirilen ürünler ve tarımsal su ihtiyacının; uydu görüntüleri ve/veya analize hazır veri tabanları yardımıyla tahmin edilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi • Ar-Ge çalışmalarıyla uzaktan algılama yöntemi ile elde edilen verilerin, sulama, kuraklık ve verim tahmini çerçevesinde değerlendirilmesi için bir “Dijital Sulama Yönetimi Sistemi” kurulması • Havza bazlı yapılan planlamalarda su kısıtının göz önüne alınarak üretim planlarının yapılması ve izlenebilirliğinin sağlanması • Uydu görüntüleri ve yapay zekâ teknikleriyle su miktarının ve kalite parametrelerinin tespitine yönelik çalışmaların yürütülmesi
	5.6.2. Ulusal Su Bilgi Sisteminin yaygınlaştırılması ve etkinliğinin arttırılması	2027	Tarım ve Orman Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Siber Güvenlik Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı AFAD Yerel Yönetimler	• Hali hazırda faal durumda olan Ulusal Su bilgi Sistemi’ne su kaynakları ile atıksuların kalite ve miktarına ilişkin verileri ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan temin ederek altyapısı güçlendirilmesi, • Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) tabanlı Ulusal Su Bilgi Sisteminin e-Devlet entegrasyonu ile etkinliğinin artırılması, mevzuat altyapısı güçlendirilmesi
	5.6.3. Sürdürülebilir tarım uygulamaları için gereken dijitalleşme çalışmalarının yürütülmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	TÜBİTAK Ticaret Bakanlığı	• Tarımda dijitalleşme ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve bu alanda çalışmalar yürütülmesi • Pestisit kullanımının izlenebilirliğinin tarladan sofraya sürdürülebilir bir sistemle etkin bir şekilde sağlanması için çalışmalar yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
5.6. Tarımda dijitalleşme ve akıllı uygulamaların yaygınlaştırılması	5.6.4. Entegre İdare ve Kontrol Sisteminin (EİKS) hayata geçirilmesi	2026-2028	Tarım ve Orman Bakanlığı		• Desteklemeler için kullanılan uygulamaların etkinliğinin artırılması • EİKS Yönetmeliğinin çıkarılması ve TKDK tarım-çevre tedbirlerinde kullanılması • Çapraz uyum kurallarının kontrolü ile ilgili kuralların belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması • Arazi Parsel Tanımlama Sistemi (LPIS) verilerinin güncellenmesi • Yapılacak pilot çalışmalar ile alan izleme sisteminin geliştirilmesi (arazi kullanım değişimleri ve ürün sınıflandırma çalışmaları)
	5.6.5. Dijitalleşme, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleriyle akıllı tarım uygulamalarını yaygınlaştırılması	2026	Tarım ve Orman Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Siber Güvenlik Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Dijitalleşme, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleriyle akıllı tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması ve tarımsal faaliyetlerde dijital uygulamalarla ürün doğrulama, rekolte tahmini, yapay zekâ, coğrafi bilgi sistemlerinin oluşturulması

6. Sürdürülebilir Hareketlilik ve Akıllı Ulaşım

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
6.1. Sürdürülebilir ve akıllı taşımacılığın geliştirilmesi	6.1.1. Türkiye'nin Ulaşımda Net Sıfır Emisyon Yol Haritasının ve Çevreye Duyarlı Akıllı Ulaşım Sistemleri Teknoloji Yol Haritasının hazırlanması	2026	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı İlgili sektör kuruluşları ve paydaşları	• Strateji ve Eylem Planı ile Yol Haritalarının hazırlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
6.2. Sürdürülebilir lojistik faaliyetlerinin geliştirilmesi	6.2.1. Kombine Taşımacılık Yönetmeliği kapsamında Yeşil Lojistik Belgesi sahibi işletmecilere verilebilecek teşvik ve desteklerin değerlendirilmesi	20262028	Hazine ve Maliye Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı	• Yeşil Lojistik Belgesi sahibi işletmecilere faaliyetlerine yönelik teşvik ve destek ihtiyacının ve olası desteklerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi
	6.2.2. Lojistik merkezler ile ilgili mevzuatın yürürlüğe konulması	2030	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı	• Lojistik merkezlere ilişkin mevzuatının yayımlanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
6.3. Yeşil denizcilik ve yeşil liman uygulamalarının geliştirilmesi	6.3.1. Denizcilik sektörünün dekarbonizasyonuna yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İlgili sektör kuruluşları ve paydaşları	• "Denizcilik Sektöründen Kaynaklanan Sera Gazı Salınımlarının Azaltılması ve Yeşil Denizciliğin Desteklenmesi (Maritime Decarbonization and Green Shipping) Projesi" kapsamında: • Düşük emisyonlu, alternatif yakıtlar ile çalışacak yeni gemilerin inşası veya konvansiyonel yakıtlarla çalışan mevcut gemilerin dönüşümü, • Liman tesislerinde liman elektriği gibi altyapıların kurulması ile sürdürülebilir enerji kullanımına yönelik çalışmaların desteklenmesi • LNG, Bio-LNG, Methanol, Yeşil Hidrojen ve Amonyak ile ilgili yakıt istasyonlarının kurulması, gibi proje konularında finansal destek sağlanması • Özel sektörün projeden yararlanmasının artırılmasına yönelik bilgilendirme/farkındalık artırıcı faaliyetler yürütülmesi
	6.3.2. Denizcilik sektöründen kaynaklanan zararlı emisyonların azaltılması ve yeşil denizciliğin desteklenmesi	2027	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İlgili sektör kuruluşları ve paydaşları	• Denizcilik sektöründe karbonsuzlaşmanın sağlanmasına yönelik öncelikli alanlar ve yeşil teknolojilerin belirlenmesi • Gemilerde ve limanlarda çevre dostu, sürdürülebilir ve güvenli taşımacılık için kullanılacak yenilikçi teknolojiler için ihtiyaç duyulacak finansal destek mekanizmalarının değerlendirilmesi
	6.3.3. Denizcilikte karbon fiyatlandırmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026-2028	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	İlgili kurum ve sektör paydaşları	• Denizcilikte karbon fiyatlandırılmasına yönelik uygulama mevzuatı çalışmalarının yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
6.4. Demiryolu taşımacılığının geliştirilmesi	6.4.1. AB ile Türkiye arasındaki demiryolu altyapısının iyileştirilmesine ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması	2026-2030	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	İlgili kurum ve sektör paydaşları	• Halkalı-Ispartakule demiryolu hattının tamamlanması • Ispartakule-Çerkezköy demiryolu hattının tamamlanması
	6.4.2. Demiryolu ile yük taşımacılığının geliştirilmesi	2026-2030	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	İlgili kurum ve sektör paydaşları	• Yük taşımacılığında demiryolu oranının artırılması • 2053 Ulaştırma ve Lojistik Ana Planında demiryolu yük taşımacılığı hedefleri doğrultusunda 2029 yılı için demiryollarında 146 milyon ton yüke çıkarılması ve yük taşımacılığı payının yüzde 11,24'e çıkarılması • Demiryolu Karşılıklı İşletilebilirlik Yönetmeliği'ne ilişkin çalışmalar yürütülmesi • Demiryolu Altyapı Yetkilendirme Yönetmeliğinin yayımlanması
	6.4.3. Yük taşımacılığında demiryolunun payını artırmak amacıyla intermodal taşımacılık hizmetlerinin güçlendirilmesi	2026	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	TCDD, TCDD Taşımacılık	• Ülkemizde intermodal taşımacılık açısından potansiyel gösteren ve uluslararası koridorlarla entegre Orta Koridor ve Samsun- Mersin Koridorlarında intermodal taşımacılığı destekleyici projeler belirlenmesi • Söz konusu projelere ilişkin teknik, ekonomik ve çevresel etki analizleri gerçekleştirilmesi
	6.4.4. Demiryolu çeken araç parkındaki elektrikli lokomotif oranının artırılması	2026	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı		• Demiryolu yük taşımacılığının geliştirilmesi için çeken araç parkındaki elektrikli lokomotif sayısının artırılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
6.5. Sürdürülebilir ve düşük emisyonlu ulaşım sistemlerinin geliştirilmesi	6.5.1. Alternatif yakıtlı araç şarj, yakıt altyapısının geliştirilmesine yönelik planlama faaliyetlerinin yürütülmesi	2026-2028	EPDK Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı	• Lojistik sektöründe faaliyet gösteren alternatif yakıtlı ağır tonajlı araçlara yönelik yüksek kapasiteli şarj ve yakıt istasyonları planının hazırlanması • Ulaştırma sektörünün gelecekteki enerji gereksinimlerini belirlemek amacıyla, yakıt ve elektrik tüketimine yönelik projeksiyonların yapılması • Elektrikli araç şarj altyapısına ilişkin ülke genelinde ihtiyaç analizi yapılması ve yeni destek çağrılarının açılması
	6.5.2. Mikro hareketlilik araçlarının kullanımının yaygınlaştırılması ve bu araçlara yönelik altyapı, park ve şarj istasyonlarının geliştirilmesi	2026-2028	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Yerel Yönetimler	• Yerel yönetimler ile iş birliği içerisinde Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planlarının yaygınlaştırılması ve hazırlanan planların uygulanmasına ilişkin izlemenin yapılması • Mikro Mobilite Araç (Bisiklet/E-Skuter/E-Bisiklet vb.) altyapısının, bisiklet park istasyonlarının, bisiklet ve elektrikli skuter şarj istasyonlarının ve yaya yollarının planlanması, projelendirilmesi ve yapımının sağlanması • Mikro hareketlilik araçlarının kullanımını desteklemek için teşvik mekanizmalarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması • Kentsel alanlarda bisiklet paylaşım sistemlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması, kamuoyu bilincinin artırılması için eğitim ve bilgilendirme kampanyalarının düzenlenmesi
	6.5.3. Havacılık, denizyolu ve karayolu taşımacılığında sürdürülebilir yakıt alternatiflerine yönelik çalışmalar yürütülmesi	2026-2030	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı EPDK TENMAK	• Havacılık, denizcilik ve karayolu sektörünü karbonsuzlaştırma çalışmaları kapsamında alternatif yakıtların üretim kapasitesinin geliştirilmesi, • Denizcilik sektöründe RFNBO üretimi için gerekli altyapının oluşturulması çalışmalarına başlanması • Türkiye'de ulaştırma sektörünün karbonsuzlaştırılması için alternatif yakıt kullanım imkanlarının araştırılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
6.6. Sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi	6.6.1. Sürdürülebilir turizme yönelik kapasitenin artırılması, altyapının güçlendirilmesi	2026-2030	Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı Türkiye Çevre Eğitim Vakfı Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları Yerel Yönetimler İlgili STK'lar	• Konaklama sektörünün sürdürülebilir dönüşümünü sağlamak amacıyla uygulanmakta olan Türkiye Çevresel ve Kültürel Sürdürülebilirlik Programı'ndaki sertifikalı tesis sayılarının arttırılması • Mavi Bayrak Programı kapsamında mavi bayraklı plaj sayısının artırılması • Turizm potansiyeline sahip olan illerin mahalli idarelerince turizm amaçlı çevre düzenlemesi ve/veya alt yapı uygulamalarının gerçekleştirilmesine destek olunması
	6.6.2. Sürdürülebilir turizmin desteklenmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı		• Konaklama sektöründe 10962 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Hizmet Sektörlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar kapsamında Markalaşma Programı ile Sürdürülebilirlik Programı altında desteklenen yararlanıcıların sürdürülebilir turizme yönelik farkındalığının artırılması için çalışmalar yürütülmesi

7. İklim Değişikliği ile Mücadele

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
7.1. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi	7.1.1. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) ile İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2026-2030	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Tüm İlgili Kurumlar	• İlgili Strateji ve Eylem Planlarının izlenmesi ve raporlanması • İkinci NDC kapsamında İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planının güncellenmesi
	7.1.2. Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin kurulması	2027	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı TÜBİTAK MAM Meteoroloji Genel Müdürlüğü	• Sayısal hava tahminleri kullanılarak kısa ve orta vadede oluşabilecek yağış ve akış eksikliklerinin tahmin edilmesi • Sayısal hava tahminleri kullanılarak kısa ve orta vadede oluşabilecek yağış eksikliklerinin tahmin edilmesi, kuraklık analizlerinin yapılması
	7.1.3. Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin kurulması	2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	TÜBİTAK MAM Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü	• Muhtemel taşkının zamanı, yeri ve etkilerinin 72 saat önceden tahmin edilerek gerekli uyarıların yapılması
	7.1.4. Çığ Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin kurulması	2030	İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü TÜBİTAK MAM	• Muhtemel çığın zamanı, yeri ve etkilerinin 48 saat önceden tahmin edilerek gerekli uyarıların yapılması
7.2. İklim değişikliğinin karasal ve denizel alanlar ile spesifik su kaynaklarına olan etkilerinin değerlendirilmesi	7.2.1. İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisinin belirlenmesi	2028	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı TÜBİTAK MAM Yerel Yönetimler İlgili STK'lar	• Küresel ve bölgesel iklim modelleri kullanılarak iklim değişikliğinin su potansiyeline etkisinin belirlenmesi • Sektörlerin gelecek dönem su kullanımlarının projekte edilmesi • İklim değişikliğine uyum tedbirlerinin belirlenmesi • Orman ekosistemlerinin iklim değişikliğine dayanıklılığının artırılmasına yönelik uyum çalışmalarının güçlendirilmesi • Orman ekosistemlerinde doğa temelli çözümler ve ekosistem tabanlı uyum uygulamalarının yaygınlaştırılması
	7.2.2. Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) yaklaşımının ulusal düzeyde yaygınlaştırılması ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin araştırılması	2026	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı	• Arazi bozulumundan etkilenen ekosistemlerin belirlenmesi • Arazi bozulumu ve erozyonun tarım ve mera ekosistemleri üzerine etkilerinin belirlenmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarının yapılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
7.2. İklim değişikliğinin karasal ve denizel alanlar ile spesifik su kaynaklarına olan etkilerinin değerlendirilmesi	7.2.3. Sürdürülebilir arazi yönetimi çalışmalarında karbon yutak alan uygulamalarının gerçekleştirilmesi	2026	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı	TÜBİTAK İlgili STK'lar Üniversiteler	• Doğa temelli çözümler içeren yöntemlerin (rüzgâr perdeleri, anıza doğrudan ekim, yeşil şeritler vb.) kullanılmasının artırılması ve yeni çözümlerin araştırılması • Arazi rehabilitasyonu/restorasyonu, ağaçlandırma yoluyla karbon stoklarının arttırılmasına katkı sağlanması ve yeni karbon yutak alanlarının oluşturulması • Ulusal orman karbon stok ve yıllık yutak kapasitesi haritalarının güncellenmesi. • Karbon muhasebesinin amenajman planlarına entegrasyonuna yönelik teknik rehberin hazırlanması. • Yangın, bitki zararlıları, kuraklık gibi etkenlerin karbon stok değişimine etkisini gösteren yıllık izleme raporları hazırlanması • Ağaçlandırma, rehabilitasyon ve gençleştirme çalışmalarının karbon kazanımı açısından sınıflandırıldığı veri tabanı geliştirilmesi • CBS tabanlı "Öncelikli Karbon Depolama Alanları Haritası"nın oluşturulması. • Ağaçlandırma ve rehabilitasyon çalışmalarının karbon kazanımı açısından sınıflandırılması • CBS tabanlı karbon depolama alanı haritalarının hazırlanması • MRV (izleme–raporlama–doğrulama) süreçlerine OGM veri setlerinin entegrasyonu
	7.2.4. ATD yaklaşımının arazi yönetim planlamalarına ve uygulamalarına entegre edilmesinin sağlanması ve ülke düzeyinde yaygınlaştırılması	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	İlgili Belediyeler İlgili STK'lar	• Ulusal orman karbon stok ve yıllık yutak kapasitesi haritalarının güncellenmesi. • Arazi tahribatının dengelenmesine katkı sağlayan iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
7.2. İklim değişikliğinin karasal ve denizel alanlar ile spesifik su kaynaklarına olan etkilerinin değerlendirilmesi	7.2.5. İklim değişikliğinin çölleşme ve arazi tahribatıyla birlikte biyolojik çeşitlilik, kıyılar, göl, sulak alanlar, kentsel alanlar ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin araştırılması, uyum tedbirlerinin belirlenmesi	2026-2030	Tarım ve Orman Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı TÜBİTAK MAM Yerel Yönetimler	• İklim değişikliğinden etkilenen ekosistemlerin belirlenmesi ve uyum ile azaltım tedbirleri almaya yönelik AR-GE projeleri ve çalışmaların yürütülmesi • İklim değişikliğinin kıyı alanları ile göl ve sulak alanlar üzerindeki etkilerinin; deniz seviyesi yükselmesi, su bütçesi, su kalitesi ve ilgili iklim riskleri dikkate alınarak tespit edilmesi • Kıyılar ile göl ve sulak alanlar için doğa temelli iklim değişikliğine uyum tedbirlerinin belirlenmesi • İklim Değişikliğinin tarım ve mera ekosistemine etkilerinin belirlenmesi, uyum ve azaltıma yönelik Ar-Ge projelerinin yürütülmesi • Ülkemizde kentsel alanlarda doğa temelli çözümlerin (DtÇ) iklim risklerini azaltma potansiyeline göre uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi • Kuruyan göllere ilişkin göl eylem planlarının hazırlanması

8. Adil Geçiş ve Toplumsal Mutabakat

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
8.1. Ulusal adil geçiş politikalarının geliştirilmesi ve uygulama altyapısının hazırlanması	8.1.1. Yeşil dönüşümün işgücü piyasalarına olan etkilerine ve beceri uyumuna ilişkin sektörel analizlerin yapılması	2026	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜİK Başkanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Mesleki Yeterlilik Kurumu Meslek Kuruluşları Sektör Kuruluşları İlgili STK'lar ve diğer paydaşlar	• Sektörel ve tematik analiz raporlarının hazırlanması • Adil geçiş politikaları için öncelikli sektörlerin belirlenmesi
	8.1.2 Ulusal Adil Geçiş Stratejisi kapsamında çalışmalar yürütülmesi	2027-2039	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜİK Başkanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Mesleki Yeterlilik Kurumu Meslek Kuruluşları Sektör Kuruluşları İlgili STK'lar ve diğer paydaşlar	• İklim değişikliğinin ve iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik tedbirlerin işgücü piyasalarına etkileri ile toplumsal etkilerinin, kimseyi geride bırakmama yaklaşımı ile etkin bir şekilde yönetilmesi için ulusal Adil Geçiş Stratejisinin uygulanması kapsamında çalışmalar yürütülmesi
	8.1.3. Adil geçişe ilişkin farkındalık artırma faaliyetleri gerçekleştirilmesi	2026-2028	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Meslek Kuruluşları Sektör Kuruluşları Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları İlgili STK'lar ve diğer paydaşlar	• Adil geçişe yönelik etkili ve sürdürülebilir sonuçlar alınabilmesi için paydaş farkındalığı ve toplumsal farkındalığı artırmak üzere yüz yüze web tabanlı faaliyetler yürütülmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
8.1. Ulusal adil geçiş politikalarının geliştirilmesi ve uygulama altyapısının hazırlanması	8.1.4.Adil geçişe yönelik sosyal diyaloğun ve kapsayıcılığın geliştirilmesi	2028	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Meslek Kuruluşları Sektör Kuruluşları Sosyal Taraflar Sivil Toplum Kuruluşları	• Adil geçiş sürecinde dönüşümden etkilenecek öncelikli çalışan gruplarının işlerini ve istihdamını korumak üzere sosyal tarafların sürece etkin katılımını sağlamaya yönelik farkındalık artırma ve güçlendirme çalışmalarının yapılması • Özel politika gerektiren grupların dönüşüm süreçlerinden olumsuz etkilenerek iş gücü piyasasından uzaklaşmalarını önlemeye yönelik koordinasyon çalışmaları yürütülmesi
	8.1.5. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde insana yakışır iş standartlarının sağlanması için sorumlu işletme davranışı ve özen yükümlülüğünün teşvik edilmesine yönelik çalışmaların sosyal diyalog yoluyla teşvik edilmesi	2026	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Ticaret Bakanlığı Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Sosyal Taraflar Sektör Kuruluşları Sivil Toplum Kuruluşları Meslek Kuruluşları	• Çalışma hayatında temel hakların geliştirilmesine yönelik (Örn: Özen yükümlülüğü) düzenlemelerin yaygınlaştırılması amacıyla ilgili tüm paydaşların farkındalığının arttırılması için toplantı ve etkinliklerin gerçekleştirilmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
8.2. Yeşil dönüşümde becerilerin geliştirilmesi	8.2.1. Yeşil dönüşüm kapsamında ulusal meslek standardı ve ulusal yeterliliklerin hazırlanması	2026-2030	Mesleki Yeterlilik Kurumu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Meslek Kuruluşları Sektör Kuruluşları Sosyal taraflar ve Sivil Toplum Kuruluşları	• Meslek standartları hazırlanması ve güncellenmesi • Ulusal yeterliliklerin hazırlanması ve güncellenmesi • MYK Mesleki Yeterlilik Belgeleri verilmesi • Sınav ve belgelendirme faaliyetlerinin yürütülmesi ve yaygınlaştırılması
	8.2.2. İş gücü piyasasının yeşil ve dijital dönüşüme uyum sürecinin aktif işgücü programları ile desteklenmesi	2026-2028	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Mesleki yeterlilik Kurumu Yükseköğretim Kurumları Meslek Kuruluşları Sektör Kuruluşları	• Yeşil ve dijital dönüşüm meslekleri olarak değerlendirilen mesleklerde, işveren talepleri doğrultusunda iş arayanlara yönelik mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları düzenlenmesi • Söz konusu mesleklerde düzenlenen kurs/program sayısı ile katılımcı sayısı

9. Eğitim ve Öğretimde Yeşil Dönüşüm

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
9.1.Yeşil Dönüşümle İlgili Farkındalık Yaratma	9.1.1. Öğretim programlarında ve ders kitaplarında yeşil dönüşümü destekleyecek içeriklerin yer alması	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı		• Yeşil dönüşüm konusunda öğrencilerin bilgilenmesi ve farkındalıklarının oluşması • Çevreyi korumanın öneminin erken yaşlardan itibaren öğretilmesi ve çevre bilincinin yaşam boyunca devam ettirilmesi
	9.1.2. Çevre ve iklim değişikliği konusunda bireylere farkındalık kazandırmak amacıyla yaygın eğitim kurs programları düzenlenmesi	2026- 2030	Millî Eğitim Bakanlığı		• Bireylerin çevre, iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm gibi alanlardaki farkındalığının artırılması
	9.1.3. İklim Değişikliği, çevre, döngüsel ekonomi, atık konularında öğretmen ve okul yöneticilerine hizmet içi eğitimler verilmesi	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı		• Öğretmen ve okul yöneticilerine iklim değişikliği, çevre, döngüsel ekonomi ve atık konularında verilen hizmet içi eğitim sertifika sayısı
	9.1.4. Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji konularında öğretmen ve okul yöneticilerine hizmet içi eğitimler verilmesi	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı		• Öğretmen ve okul yöneticilerine enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji konusunda verilen hizmet içi eğitim sertifika sayısının artırılması
	9.1.5. Yükseköğretimde yeşil dönüşüme ilişkin bilgilendirme faaliyetlerinin düzenlenmesi	2026-2030	Yükseköğretim Kurulu	Üniversiteler	• Yükseköğretim için Yeşil Dönüşüm Rehberi hazırlanması • Yeşil becerilerin tanımlanması ve bu becerilerin yükseköğretim programlarının akademik müfredatına entegrasyonuna yönelik çalışmalar yürütülmesi • Sektör-üniversite ortaklığı ile yeşil dönüşüm odağında uygulamalı eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
9.2. Yeşil Becerilerin kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması	9.2.1. Öğrencilere yönelik sosyal, sportif, bilimsel, kültürel ve akademik etkinliklerde yeşil beceriler konusunun ağırlıklandırılması	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarım ve Orman Bakanlığı	• İl düzeyinde yeşil dönüşüm" konulu etkinlikler düzenlenmesi *Kamu kurumları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve okullar tarafından önerilen yeşil beceriler, çevresel sürdürülebilirlik ve çevre bilinci temalarını içeren çok sayıda etkinliğin öğrencilere ulaştırılması yoluyla yaygınlaştırılması * "Yeşil ve Dijital Dönüşüm (İkiz Dönüşüm)" teması kapsamında, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) öğrenme çıktıları doğrultusunda, yeşil ve dijital becerilerin öğrenme çıktılarıyla bütünleşik biçimde kazandırılmasını hedefleyen ders bazlı etkinlik kartlarının geliştirilmesi
	9.2.2. Sosyal sorumluluk ve toplum hizmeti çalışmalarında yeşil becerilerin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin yapılması	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	• İl düzeyinde "Sosyal Sorumluluk ve toplum hizmeti çalışmaları" kapsamında yeşil dönüşüm odaklı faaliyetler gerçekleştirilmesi • Farklı kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilen yeşil dönüşüm ve çevresel sürdürülebilirlik temalı faaliyetlerin okullara duyuruların yapılması
	9.2.3. Yeşil becerilerin mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında uygulanan alan ve dallara ait çerçeve öğretim programlarına Ulusal Meslek Standartları ve sektör talepleri doğrultusunda aktarılması	2026	Millî Eğitim Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Mesleki Yeterlilik Kurumu İŞKUR	• Güncellenen mesleki ve teknik ortaöğretim programları
	9.2.4. Yeşil dönüşümde ihtiyaç duyulacak teknolojilere ilişkin üniversite-özel sektör iş birlikleri geliştirilmesi	2026-2030	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu TÜBİTAK	Üniversiteler	• Yeşil dönüşümde ihtiyaç duyulacak teknolojilere (hidrojen, nükleer füzyon, enerji depolama gibi) yönelik üniversite-özel sektör iş birliklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi • "Yeşil Beceri İş Birliği Platformu" kurulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi
	9.2.5. Yükseköğretimde sürdürülebilirlik kapsamında üniversitelerde yeni programlar açılması, mevcut programların geliştirilmesi	2026-2030	Yükseköğretim Kurulu	Üniversiteler	• Üniversitelerde sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm/beceriler temalı yeni programların açılması ve mevcut programların güncellenmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
9.2. Yeşil Becerilerin kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması	9.2.6. Yeşil dönüşüm için ihtiyaç duyulan yeşil beceri setlerinin belirlenmesi ve yeni çevresel koşullara uyum sağlamak için gereken beceri ve tutumların geliştirilmesi	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı		• Yeşil dönüşüm konusunda öğrencilerin kazanması gereken beceri ve tutumların akademik müfredata yansıtılmasına ilişkin çalışmalar yürütülmesi • Eğitim- istihdam ilişkisinin güçlendirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmesi • Yeşil dönüşüm kapsamında değişecek mesleklerin tanıtımının tüm öğretim kademelerinde yapılması
	9.2.7. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında iş gücü piyasasının yeşil ve dijital dönüşüme uyum sürecinde ihtiyaç duyulan alan ve dalların açılması	2026-2030	Millî Eğitim Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Meslek Kuruluşları, OSB'ler	TOBB	• Eğitim- istihdam ilişkisinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi

10. Diplomasi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
10.1. Yeşil Mutabakat kapsamında iş birliklerinin geliştirilmesi	10.1.1. AB ve üye ülkeler ile iş birliği imkanlarının geliştirilmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı		• AB nezdinde üst düzey ve teknik girişimlerle Avrupa Yeşil Mutabakatı genelinde ve Eylem Planının uygulanmasına ilişkin iş birliği olanaklarının gündeme getirilmesi • Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında istişare mekanizmalarının işletilmesi
	10.1.1. AB ve üye ülkeler ile iş birliği imkanlarının geliştirilmesi	2026-2030	İlgili tüm Bakanlıklar		• Eylem Planında yer alan tüm eylemler bağlamında AB ile daha yakın bir iş birliğinin geliştirilmesi
	10.1.2. Üçüncü ülkeler ile ikili iş birliği imkanlarının araştırılması	2026-2030	Ticaret Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı	İlgili Tüm Bakanlıklar	• AB üye ülkeleri ve sektörleri ile ülkemiz sektörleri arasında iş birliklerinin teşvik edilmesi
	10.1.3. Kritik/stratejik hammaddelere erişim, teknoloji ve finansman kapsamında yeşil dönüşümde ihtiyaç duyulacak girdiler için iş birlikleri geliştirilmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	• Hedef ülkelerin tespitinin yapılması • Üst düzey ziyaretlerle eşzamanlı sektörel heyetlerin/forumların organize edilmesi • Yeşil dönüşümde ihtiyaç duyulacak kritik/stratejik hammaddelere erişim sağlanması için teknoloji ve finansman bağlamında iş birlikleri geliştirilmesi

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
10.2. Ülkemizin uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarının ve çıkarlarının korunması	10.2.1. AB SKDM ve döngüsel ekonomi mevzuat uyumu çalışmalarında Gümrük Birliği, DTÖ ve diğer uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarımızın korunmasına yönelik girişimlerin sürdürülmesi	2026-2030	Ticaret Bakanlığı Dışişleri Bakanlığı		• Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde AB tarafından hayata geçirilecek tüm politika değişikliklerinin yakından takibi ve ülkemizin AB ile arasındaki ikili anlaşmalardan ve uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarının korunmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi
	10.2.2. BM, DTÖ, OECD, DGÖ vb. taraf olduğumuz uluslararası örgütler nezdinde yürüyen iklim/çevre/sürdürülebilirlik başlıklı çalışmalarda ülkemiz görüşlerinin aktarılmasına yönelik girişimlerin sürdürülmesi	2026-2030	Tüm İlgili Kurumlar		• Ülkemizce taraf olunan girişimler kapsamında ülkemiz çıkarlarının korunmasını teminen ilgili tüm paydaşların katılımıyla ülkemiz görüşlerinin oluşturularak ilgili platformlarda girişimlerin yürütülmesi

11. Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

HEDEF	EYLEM	TAKVİM	SORUMLU / KOORDİNATÖR KURUM	İLGİLİ KURUM VE PAYDAŞLAR	ÇIKTILAR
11.1. Avrupa Yeşil Mutabakatı ile ilişkili bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi	11.1.1. Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Türkiye açısından değerlendirmesini yapmak ve ülkemizin uyumunu teşvik etmek üzere tüm ilgili kurumların katılımıyla bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi	2026-2028	Ticaret Bakanlığı	Tüm İlgili Kurumlar ve STK'lar	• AB SKDM ve döngüsel ekonomi mevzuatları kapsamında bütüncül bir yaklaşımla özel sektörün farkındalığının artırılmasına yönelik sektörel bilgilendirme etkinlikleri planlanması • Sektörel yeşil dönüşüm rehberleri hazırlanması • Yeşil dönüşüme ilişkin bilgiye erişimi kolaylaştırma ve konsolide bilgi sunmak amacıyla web tabanlı bilgi paylaşımı platformu tesis edilmesi • Özellikle esnaf işletmeleri gibi mikro ölçekli işletmeler ve kooperatiflere ilişkin Yeşil Mutabakat Eylem Planına (YMEP) uyum sağlanmasına, sektörel geri dönüşüm ve geri kazanım gibi döngüsel ekonomi uygulamalarının yaygınlaştırılıp geliştirilmesi ile farkındalık oluşturulmasına yönelik mevcut danışmanlık destek programları (Responsible gibi) hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi
	11.1.2. Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamındaki gelişmelere dair bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi	2026-2028	Ticaret Bakanlığı	Tüm İlgili Kurumlar ve STK'lar	• Çalışma Grubu toplantıları, çalıştay, webinar ve seminerler yoluyla farkındalık düzeyi ve bilinçlendirmenin arttırılması • Yeşil Mutabakat Eylem Planı yıllık faaliyet raporları yayınlanması
	11.1.2. Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamındaki gelişmelere dair bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi	2026-2028	Tüm İlgili Kurumlar		• Sektörel ve konu bazlı bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi • Çalıştay, webinar ve seminerler yoluyla farkındalık düzeyi ve bilinçlendirmenin arttırılması • Yeşil dönüşüme ilişkin sektörel farkındalık artırıcı projeler geliştirilmesi

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI

2026-2030

TÜRKİYE YÜZYILI